

DICTIONAR
DE
NEOLOGISME

A

a- pref. "privativ, negativ". (fr. a-)

abác *s.n.* 1. instrument de calculat cu bile.

2. nomogramă. (fr. abaque, lat. abacus)

abácă *s.f.* partea superioară a capitelului. (fr. abaque)

abatáj *s.n.* 1. loc într-o mină unde se extrage minereul; operația însăși. 2. sacrificare a vitelor la abator. (fr. abattage)

abáte¹ *s.m.* 1. superior al unei abații. 2. preot catolic. (it. abbate)

abáte² I. *vt.* 1. a încălca o dispoziție, o normă; a devia. 2. a întrista. II. *vr.* 1. a se năpusti. 2. a doborî. (fr. abattre)

abatór *s.n.* 1. construcție specială pentru sacrificarea animalelor destinate consumului. 2. (fig.) masacru. (fr. abatoir)

abație *s.f.* mănăstire catolică. (it. abbazia)

abcés *s.n.* acumulare de puroi într-un țesut sau organ. (fr. abcés)

abdicá *vi.* a renunța (la tron). (fr. abdiquer)

aberație *s.f.* 1. abatere de la normal; absurditate. 2. deformare a unei imagini produsă de un sistem optic. (fr. aberration)

abil, -ă *adj.* îndemânatic, iscusit. (fr. habile)

abiotic, -ă *adj.* lipsit de viață. (fr. abiotique)

abis *s.n.* prăpastie; fosă oceanică. (fr. abysse)

abisál, -ă *adj.* 1. din zona de mare adâncime a mărilor și oceanelor. 2. referitor la subconștient. (fr. abyssal)

abjéct, -ă *adj.* care inspiră repulsie; josnic. (fr. abject)

abjurá *vt.* a renega public o credință, o doctrină. (fr. abjurer)

ablațiúne *s.f.* 1. (chir.) extirpare. 2. eroziune a rocilor. (fr. ablation)

abluțiúne *s.f.* spălare rituală a corpului, la orientali. (fr. ablution)

abolí *vt.* a desființa, a suprima. (fr. abolir)

abolițióнизм *s.n.* mișcare politică ce susține desființarea sclavajului. (fr. abolitionnisme)

abominábil, -ă *adj.* oribil; dezgustător. (fr. abominable)

abordá I. *vt.* (despre nave) a acosta. II. *vt.*

1. (fig.) a acosta pe cineva. 2. a trata, a ataca o temă. (fr. aborder)

abordáj *s.n.* ciocnire a două nave sau a unei nave de un obstacol. (fr. abordage)

aborigén, -ă *adj., s.m.f.* autohton. (fr. aborigéne)

abracadabránt, -ă *adj.* ciudat, bizar. (fr. abracadabrant)

abraziúne *s.f.* 1. eroziune marină. 2. roadere a unui corp prin frecare cu un altul mai dur. (fr. abrasion)

abrogá *vt.* a aboli o lege sau un alt act normativ. (lat. abrogare)

abrutizá *vt., vr.* a (se) dezumaniza. (după fr. abrutir)

abscóns, -ă *adj.* greu de înțeles. (fr. abscons)

absenteism *s.n.* 1. exploatare a pământului prin intermediar. 2. ~ parlamentar = practică a deputaților aflați în opoziție, constând în neparticiparea la sesiunile parlamentului, cu scopul de a împiedica adoptarea unor legi. (fr. absentéisme)

absint *s.n.* 1. plantă aromatică, conținând o esență amară, tonică. 2. lichior din această plantă. (fr. absinthe)

absolút, -ă I. *adj.* 1. nesupus nici unei restricții; total. 2. (despre mărimi fizice) independent de orice sistem de referință. II. *s.n.* (fil.) principiu veșnic, imuabil, care ar sta la baza universului. III. *adv.* cu desăvârșire. (lat. absolutus)

absolutísm *s.n.* regim politic bazat pe puterea nelimitată a unui monarh. (fr. absolutisme)

absolví *vt.* 1. a termina un ciclu de învățământ. 2. (jur.) a scuti de pedeapsă. (germ. absolvieren)

absorbí *vt.* 1. a încorpora gaze, lichide, radiații. 2. (fig.) a preocupa intens. (fr. absorber, lat. absorbere)

abstențióнизм *s.n.* abținere de la vot. (fr. abstentionnisme)

abstinență *s.f.* abținere de la anumite excese. (fr. abstinence)

absúrd, -ă I. *adj.* contrar gândirii logice. II. *s.n.* ceea ce este absurd. (fr. absurde)

- autodeterminare** *s.f.* dreptul unui popor de a-și alege liber regimul politic, social și economic, (după fr. autodétermination)
- autodidăct, -ă** *s.m.f.* cel care s-a instruit singur. (fr. autodidacte)
- autodróm** *s.n.* pistă destinată curselor și încercării autovehiculelor. (fr. autodrome)
- autoflagelá** *vr.* a se supune singur unor chinuri fizice (din fanatism religios) (fr. autoflageller)
- autogénă** *adj.* sudură ~ = sudură prin topire fără adaus de material străin (fr. autogéne)
- autogír** *s.n.* aeronavă cu elice de sustentăție care se rotește în jurul unui ax vertical. (fr. autogire)
- autogréfă** *s.f.* autoplastie. (fr. autogrefe)
- autohemoterapie** *s.f.* tratament prin injectarea de sânge de la același bolnav. (fr. autohémothérapie)
- autohtón, -ă** *adj., s.m.f.* băștinaș; aborigin; indigen. (fr. autochtone)
- autointoxicăție** *s.f.* intoxicație produsă de organismul însuși. (fr. autointoxication)
- automătică** *s.f.* știință și tehnica automatizării proceselor tehnologice. (fr. automatique)
- automatism** *s.n.* proces fiziologic care se desfășoară fără participarea conștiinței. (fr. automatisme)
- automotór** *s.n.* vehicul feroviar cu motor, pentru călători. (fr. automoteur)
- autonom, -ă** *adj.* independent. (fr. autonome)
- autoplastie** *s.f.* refacere chirurgicală a unui țesut prin transplantarea unei grefe de la același individ; autogrefă. (fr. autoplastie)
- autopsie** *s.f.* disecare a unui cadavru. (fr. autopsie)
- autoreferát** *s.n.* scurtă expunere făcută de autor asupra unei lucrări proprii. (germ. Autoreferat)
- autoritár -ă** *adj.* care caută să-și impună voința, autoritatea. (fr. autoritaire)
- autoritate** *s.f.* 1. putere, drept de a da dispoziții, de a impune ascultare. 2. organ al puterii de stat. 3. prestigiu; cel care se impune prin prestigiul său. (fr. autorité)
- autorizá vt.** a împuternici. (fr. autoriser)
- autostóp** *s.n.* 1. instalație de semnalizare luminoasă la intersecția străzilor, pentru dirijarea circulației. 2. instalație de oprire automată a unui tren când linia nu este liberă. 3. oprire a unui automobilist de către pieton pentru a-i solicita transportarea. (fr. autostop)
- autoșenilă** *s.f.* autovehicul de transport pe șenile. (fr. autochenille)
- autotomie** *s.f.* autoamputare a unei părți a corpului la care recurg, ca formă de apărare, unele animale (șopârta etc.). (fr. autotomie)
- autotoxină** *s.f.* toxină produsă de organismul însuși. (fr. autotoxine)
- autotractor** *s.n.* autovehicul pentru tractarea remorcilor. (fr. autotracteur)
- autotransplánt** *s.n.* țesut transplantat într-o altă parte a corpului aceluiași individ. (fr. autotransplant)
- autotrén** *s.n.* autovehicul cu una sau mai multe remorci. (it. autotreno)
- autotróf, -ă** *adj.* (despre organisme) capabil a-și sintetiza singur substanțele nutritive. (fr. autotrophe)
- autoturism** *s.n.* automobil pentru un număr redus de persoane. (fr. auto/ mobile de/ tourisme)
- autumnál, -ă** *adj.* de toamnă. (lat. autumnalis)
- auxină** *s.f.* hormon vegetal care stimulează creșterea plantelor. (fr. auxine)
- avál** *adv.* în ~ = în josul apei. (fr. aval)
- avalánșă** *s.f.* 1. masă de zăpadă, de pietre desprinsă de pe un povârniș de munte; lavină. 2. (fig.) cantitate mare. (fr. avalanche)
- avancrónică** *s.f.* cronică asupra unui spectacol scrisă înainte de premieră (fr. avantchronique)
- avanpóst** *s.n.* element de siguranță înaintat al unor trupe în staționare. (fr. avant-poste)
- avanpremieră** *s.f.* spectacol pentru critici, ziariști, etc. înaintea premierei (fr. avant-première)
- aváns** *s.n.* 1. sumă de bani plătită cu anticipație. a face cuiva ~ uri = a încerca să câștigi prietenia cuiva prin promisiuni sau concesi. 2. interval de timp, distanță cu care cineva sau ceva este înaintea altuia. (fr. avance)

avansá I. *vr.* 1. a înainta, a se dezvolta. 2. a progresa. II. *vt.* 1. a înainta în grad, a promova în muncă. 2. a da cu anticipație o sumă de bani. 3. (fig.) a lansa (o idee). (fr. avancer)

avanscénă *s.f.* 1. parte a scenei între cortină și rampă. 2. fiecare dintre cele două loji de lângă scenă. (fr. avantscène)

avantajá *vt.* 1. a acorda un avantaj; a favoriza. 2. (despre îmbrăcăminte etc.) a scoate în evidență însușirile fizice ale cuiva. (fr. avantager)

avatár *s.n.* 1. încarnare. 2. (fig.) transformare, metamorfoză. (fr. avatar)

avérs *s.n.* fața unei monede, a unei medalii. (fr. avers)

avérsă *s.f.* ploaie torențială de scurtă durată. (fr. averse)

aversiúne *s.f.* repulsie, antipație. (fr. aversion)

avertismént *s.n.* 1. sancțiune administrativă pentru o abatere (disciplinară) 2. avertizare de către arbitru a unui sportiv pentru intervenții neregulamentare. (fr. avertissement)

avertizór *s.n.* aparat care semnalizează un pericol. (fr. avertisseur)

avicultúrá *s.f.* creșterea păsărilor de curte. (fr. aviculture)

avid, -ă *adj.* 1. pasionat de ceva. 2. lacom. (fr. avide)

avifáună *s.f.* lumea păsărilor. (fr. avifaune)

avitaminóză *s.f.* boală provocată de lipsa vitaminelor din alimentație. (fr. avitaminose)

avíz *s.n.* 1. înștiințare oficială. 2. părere a unei persoane competente. 3. rezoluție a unei autorități. (fr. avis)

avizá I. *vt.* a înștiința. II. *vi.* a-și da avizul. (fr. aviser)

avizó *s.n.* navă militară ușoară pentru recunoaștere etc. (fr. aviso)

axá I. *vt.* a centra (o piesă). II. *vt., vr.* (fig.) a (se) desfășura în jurul a ceva. (fr. axer)

axiál, -ă *adj.* referitor la un ax. (fr. axial)

axilá *s.f.* 1. subsuoară. 2. loc unde se inserează o ramură, o frunză. (lat. axilla)

axiologie *s.f.* (fil.) teoria valorilor. (fr. axiologie)

axiomátic, -ă I. *adj.* întemeiat pe o axiomă. II. *s.f.* studiul axiomelor. (fr. axiomatique)

axiómă *s.f.* adevăr fundamental acceptat fără demonstrație; enunț primar pe baza căruia se formulează o teoremă (fr. axiome)

axón *s.m.* prelungire a celulei nervoase (fr. axone)

azíl *s.n.* 1. local de adăpostire a bătrânilor, a bolnavilor (incurabili). 2. loc de refugiu inviolabil. (fr. asile)

azilánt *s.m.* străin care solicită azil într-o țară. (germ. Azylant)

azúr *s.n.* 1. albastrul cerului. 2. culoare albastră-deschis. (fr. azur)

B

babórd *s.n.* partea din stânga a unei nave. (fr. bâbord)

babuín *s.m.* maimuță africană care trăiește în grupuri (fr. babouin)

bac *s.n.* pod plutitor pentru transport de oameni și vehicule peste un curs de apă. (fr. bac)

bacalaureát I. *s.n.* examen de absolvire a liceului; titlu obținut. II. *s.m.f.* absolvent cu acest titlu. (fr. baccalauréat)

bacanálă *s.f.* 1. sărbătoare la romani în cinstea zeului Bachus. 2. (fig.) petrecere zgomotoasă; orgie. (fr. bacchanale)

bacántă *s.f.* 1. (mit.) preoteasă a cultului lui Bachus; menadă. 2. (fig.) femeie desfrânată. (fr. bacchante)

baeará¹ *s.f.* cristal de calitate superioară. (fr. baccarat)

bacará² *s.f.* joc de cărți; maca. (fr. baccara)

bacilóză *s.f.* boală provocată de bacili (fr. bacillose)

bactericíd, -ă *adj., s.n.* (substanță) care distruge bacteriile (fr. bactéricide)

bacteriofág *s.m.* virus care distruge bacteriile. (fr. bactériophage)

bacteriostátic, -ă *adj., s.n.* (antibiotic) care împiedică dezvoltarea bacteriilor (fr. bactériostatique)

- bruschéte** *s.f.* comportare grosolană. (it. bruschezza)
- brút, -ă** *adj.* 1. (despre materii) în stare naturală; neprelucrat. 2. (despre greutatea unei mărfi) din care nu s-a scăzut ambalajul. 3. (despre venit) din care nu s-a scăzut impozitul. (fr. brut)
- brutál** *adj.* nedelicat, dur, aspru, grosolan. (fr. brutal)
- brutalitate** *s.f.* fire, purtare brutală; grosolanie. (fr. brutalité)
- brutalizá** *vt.* a maltrata. (fr. brutalizer)
- brută** *s.f.* om brutal. (fr. brute)
- brúto** *adv.* cu totul (nescăzând ambalajul, impozitele). (it. bruto)
- bubál** *s.m.* antilopă africană cu coarne în formă de liră. (fr. bubale)
- bucál, -ă** *adj.* referitor la gură. (fr. buccal)
- buchét** *s.n.* 1. mănunchi (de flori). 2. aromă specifică a unor vinuri vechi. (fr. bouquet)
- buciárdă** *s.f.* ciocan, având pe fețele de izbire dinți în formă piramidală, cu care se imprimă pe fața pietrelor de construcție adâncituri sau șanțuri. (fr. boucharde)
- bucláj** *s.n.* totalitatea buclelor unei pielicele de miel. (fr. bonclage)
- búclă** *s.f.* 1. șuviță de păr răsucită. 2. porțiune curbată a unui fir, cablu, drum, curs de apă etc. (fr. boucle)
- buclé** *s.n.* material textil cu aspect buclat. (fr. bouclé)
- bucólic, -ă** *l. adj.* pastoral, idilic. *ll. s.f.* eglogă. (fr. bucolique)
- budíncă** *s.f.* preparat culinar dulce din orez, legume, brânză etc., copt în cuptor. (engl. pudding)
- budism** *s.n.* religie din Asia care propovăduiește fericirea ("nirvana") prin renunțare la pasiunile și plăcerile vieții. (fr. bouddhisme)
- budoár** *s.n.* cameră intimă a unei femei. (fr. boudoir)
- buf, -ă** *adj.* (despre comedii, opere) exagerat de comic. (it. buffo)
- bufánt, -ă** *adj.* (despre pantaloni, mâneci) umflat, înfoiat (fr. bouffant)
- buféu** *s.n.* răbufnire subită și trecătoare de febră, de enervare, accelerare bruscă a pulsului etc. (fr. bouffée)
- bufón** *s.m.* 1. personaj comic la curtea suveranilor sau a seniorilor feudali; măscărici. 2. om care stârnește râsul prin glume sau gesturi ridicole. (fr. bouffon)
- bufonerie** *s.f.* vorbă, gest de bufon. (fr. bouffonnerie)
- bugét** *s.n.* plan de venituri și cheltuieli ale unui stat, ale unei organizații, familii etc. pe o perioadă de timp. (fr. budget)
- building/bil-/** *s.n.* clădire modernă de mari dimensiuni. (engl. building)
- búlă** *s.f.* 1. bășică de aer sau de gaz. 2. glob (de metal, de sticlă etc.) 3. act emis de papă sau de un suveran. (fr. boule)
- bulevárd** *s.n.* stradă largă, de mare circulație. (fr. boulevard)
- bulevardiér, -ă** *adj.* 1. de boulevard. 2. superficial, frivol. (fr. boulevardier)
- bulversá** a întoarce pe dos, a răvăși. (fr. bouleverser)
- bumeráng** *s.n.* armă din lemn curbat care, aruncat, revine la locul de pornire. (engl. boomerang)
- bungalóu** *s.n.* locuință de lemn sau trestie, fără etaj. (engl. bungalow)
- burlésc, -ă** *l. adj.* de un comic exagerat. *ll. s.f.* mică piesă muzicală cu caracter comic accentuat. (fr. burlesque)
- búrsă¹** *s.f.* 1. alocație bănească, întreținere gratuită acordată (de stat) elevilor și studenților merituoși. 2. formație anatomică în formă de sac, plină cu un lichid vâcos. (fr. bourse)
- búrsă²** *s.f.* instituție unde se negociază și se încheie tranzacții privind mărfuri, valute și devize etc. ~ neagră = comerț ilicit. (fr. bourse)
- bursiér, -ă** *s.m.f.* elev, student cu bursă. (fr. boursier)
- busculádă** *s.f.* înghesuială; aglomerație. (fr. busculade)
- business/biz-niz/** *s.n.* afacere. (engl. business)
- buşón** *s.n.* 1. dop. 2. patron. (fr. bouchon)
- butádă** *s.f.* vorbă de duh. (fr. boutade)
- butaforie** *s.f.* (teatru, cin.) obiecte (sculpturi, copaci, stânci etc.) imitație din carton, servind la realizarea decorărilor. (rus. butaforiia)

butélie *s.f.* 1. recipient cilindric de oțel pentru gaze sub presiune sau lichefiate. 2. sticlă pentru păstrat sau transportat lichide. (fr. bouteille)

butirométru *s.n.* instrument pentru determinarea procentului de unt din lapte. (fr. butyromètre)

butón I. *s.n.* piesă care prin apăsare transmite o comandă. II. *s.m.* nasture mobil pentru manșetele cămășilor (fr. bouton)

butoniéră *s.f.* 1. deschizătură mică în care se încheie un nasture. 2. parte a reverului unei haine unde se pune o floare, o insignă etc. 3. mică incizie chirurgicală. (fr. boutonnière)

buvétă *s.f.* loc unde se beau ape minerale într-o stațiune balneară. (fr. bouvette)

C

cabălă *s.f.* I. interpretare mistică, la evrei, a Vechiului Testament. 2. știință ocultă care pretinde că se poate comunica cu spiritele. 3. (fig.) intriga. (fr. cabale)

cabalín, -ă I. *adj.* referitor la cai. II. *s.f. pl.* familie de mamifere având ca tip calul. (lat. caballinus)

cabalístic, -ă *adj.* misterios; obscur. (fr. cabalistique)

cabánă *s.f.* casă la munte pentru excursioniști și vânători. (fr. cabane)

cabaniér, -ă *s.m.f.* administrator al unei cabane. (fr. cabanier)

cablográmă *s.f.* comunicare transmisă prin cablu. (fr. câblogramme)

cabotáj *s.n.* navigație de-a lungul coastelor. (fr. cabotage)

cabotín, -ă *s.m.f.* 1. actor lipsit de talent. 2. om nesincer care urmărește succese ușoare. (fr. cabotin)

cabrá *vi.* 1. (despre cai) a se ridica pe picioarele dinapoi. 2. (despre avioane, autovehicule) a se ridica cu botul în sus. (fr. cabrer)

cabriolétă *s.f.* 1. trăsurică ușoară cu două roți. 2. caroserie de automobil cu capotă. (fr. cabriolet)

caco- *elem.* "urât", "rău", "greșit". (fr. caco-, gr. kakos)

cacofonie *s.f.* succesiune neplăcută de sunete. (fr. cacophonie)

cadástru *s.n.* 1. totalitatea lucrărilor pentru determinarea unor proprietăți funciare; serviciul respectiv. 2. evidența fondului funciar. (fr. cadastre)

cadavéric, -ă *adj.* (ca) de cadavru. (fr. cadavérique)

cadavru *s.n.* corpul unui om sau animal mort. (fr. cadavre)

cadénță *s.f.* 1. ritm de desfășurare a unei mișcări. 2. frecvență. 3. succesiune ritmică a unor unități metrice etc. (it. cadenza)

cadrá *vi.* a se potrivi, a corespunde. (fr. cadrer)

cadrán *s.n.* 1. suprafață cu diviziuni pe care se citește deplasarea unui ac indicator. 2. arc (sector) de un sfert de cerc. (fr. cadran)

cadrilát, -ă *adj.* (despre țesături) cu desene în carouri. (fr. quadrillé)

cadru *s.n.* I. 1. structură de rezistență din bare rigide; suport pentru diferite aparate. 2. ramă. 3. (fig.) limitele în care se desfășoară o activitate, o acțiune. 4. imagine înregistrată pe un film fotografic; peisaj, decor. 5. subdiviziune a acțiunii unui film. II. 1. (*pl.*) personalul unei instituții, întreprinderi etc. 2. mediu; ambianță. (fr. cadre)

cadúc, -ă *adj.* 1. pieritor, șubred; (fig.) demodat. 2. (despre frunze) care cade înainte de vreme. 3. (jur.) care nu (mai) are putere legală. (fr. caduc)

cagúlă *s.f.* 1. mantie cu glugă. 2. glugă (cu deschizături pentru ochi). 3. parte a unei măști de gaze care acoperă capul. (fr. cagoule)

caiác *s.n.* 1. ambarcație de sport ascuțită la capete. 2. sport cu această ambarcație. (fr. kayak)

- caimán** *s.m.* crocodil din America de Sud. (fr. caïman, sp. caiman)
- calá** *vt.* 1. a imobiliza o piesă, un organ de mașină. 2. a orizontaliza (un aparat). (fr. caler)
- calambúr** *s.n.* joc de cuvinte. (fr. calembour)
- calamitate** *s.f.* dezastru. (fr. calamité)
- călă¹** *s.f.* 1. încăpere sub nave, pentru încărcătură. 2. plan înclinat pe care se construiesc sau se repară nave. 3. piedică pentru calare. (fr. cale)
- călă²** *s.f.* plantă decorativă cu flori mari albe, în formă de cornet. (germ. Kalla)
- calc** *s.n.* I. hârtie transparentă de copiat. II. traducere dintr-o altă limbă a elementelor de formare a unui cuvânt, a unei expresii. (fr. calque)
- calcanéu** *s.n.* os al călcâiului. (lat. calcaneum)
- calchiá** *vt.* I. a copia pe hârtie de calc. II. a forma cuvinte, expresii prin calc. (după fr. calquer)
- calciná** *vt.* a supune un material la temperaturi înalte. (fr. calciner)
- caldeiră** *s.f.* mare depresiune de origine vulcanică. (fr., pg. caldeira)
- calénde** *s.f. pl.* prima zi a lunii în calendarul roman. ~ le grecești = niciodată. (lat. calendae)
- calibrá** *vt.* a da calibrul necesar unor piese, arme etc. (fr. calibrer)
- calificativ** *s.n.* apreciere, notă; epitet. (fr. qualificatif)
- caligráf, -ă** *s.m.f.* cel care se ocupa în trecut cu copierea artistică de cărți și manuscrise. (fr. calligraphe)
- caligrafie** *s.f.* scriere frumoasă; scris (al cuiva). (fr. calligraphie)
- calmánt, -ă** *adj., s.n.* (medicament) care calmează durerea; neuroleptic, sedativ. (fr. calmant)
- calofil, -ă** *adj.* (despre scris, stil) cu virtuți (doar) formale. (calo- + -fil)
- calomniá** *vt.* a denigra. (fr. calomnier)
- calomniatór, -oáre** *s.m.f.* cel care calomniază; detractor. (fr. calomniateur)
- calorifér** *s.f.* instalație pentru încălzirea unei clădiri. (fr. calorifère)
- calorific, -ă** *adj.* care dezvoltă căldura. (fr. calorifique)
- calorifúg, -ă** *adj., s.m.* (material) rău conducător de căldură. (fr. calorifuge)
- calorimétru** *s.n.* instrument pentru măsurarea cantității de căldură produsă sau absorbită de corpuri. (fr. calorimètre)
- calótă** *s.f.* 1. fiecare dintre cele două părți obținute prin secționarea unei sfere cu un plan. ~ glacială = masă de gheață care acoperă regiunile polare. 2. parte a unei pălării care acoperă capul. (fr. calotte)
- calvár** *s.n.* chin, suferință. (fr. calvaire)
- calvinism** *s.n.* cult religios protestant, întemeiat în sec. XVI de Calvin, cu un ritual simplificat. (fr. calvinisme)
- camaieú** *s.n.* pictură lucrată în tonurile aceleiași culori. (fr. camaïeu)
- camarilă** *s.f.* grup de curteni care influențează, din interes personal, actele unui suveran. (sp. camarilla)
- câmbie** *s.f.* înscris prin care cineva se obligă să plătească o sumă de bani la un anumit termen. (it. cambio)
- cambrát, -ă** *adj.* îndoit, arcuit, curbat. (fr. cambré)
- cambúză** *s.f.* magazie de provizii pe o navă (fr. cambuse)
- camée** *s.f.* piatră dură, cu un motiv decorativ în relief. (fr. camée)
- cameleón** *s.m.* 1. reptilă tropicală care își schimbă culoarea pielii după mediul înconjurător. 2. (fig.) om care își schimbă convingerile după împrejurări. (fr. caméléon)
- cameleonism** *s.n.* 1. homocromie. 2. (fig.) schimbare frecventă a convingerilor. (fr. caméléonisme)
- camerál, -ă** *adj.* 1. referitor la finanțele publice. 2. (muz.) de cameră. (fr. caméral)
- cameramán** *s.m.* operator al camerei de luat vederi. (fr. cameraman)
- cámeră** *s.f.* I.1. încăpere într-un apartament. muzică de ~ = compoziție muzicală pentru formații instrumentale sau vocale restrânse. 2. compartiment într-un sistem tehnic. ~ obscură = încăpere întunecoasă în care se lucrează cu materiale fotosensibile;

cvadricentenár, -ă I. *adj.* de patru sute de ani. II. *s.n.* al patrulea centenar. (cvadri- + centenar)

cvadrienál, -ă *adj.* care durează patru ani. (fr. quadriennal)

cvadrígă *s.f.* (la romani) car pe două roți tras de patru cai, la cursele de circ și la triumfuri. (lat. quadriga)

cvadrimotór *adj.*, *s.n.* (avion) cu patru motoare. (fr. quadrimoteur)

cvadripál, -ă *adj.* (despre elice) cu patru pale. (fr. quadripole)

cvadripartít, -ă *adj.* din patru părți. (fr. quadripartite)

cvadrireactór *adj.*, *s.n.* (avion) cu patru reactoare. (fr. quadriréacteur)

cvadrumán, -ă *adj.* (despre maimuțe) care se folosește de cele patru picioare ca de mâini. (fr. quadrumane)

cvadrúplu, -ă *adj.* împătrit. (fr. quadruple)

cvártă *s.f.* (muz.) interval de patru trepte; treapta a patra de la o treaptă dată. (it. quarta)

cvási *adv.* (și elem.) aproximativ, cam, aproape. (lat. quasi)

cvínár, -ie I. *adj.* format din cinci unități sau elemente; divizibil cu 5. II. *s.f.* strofă din cinci versuri. (fr. quinaire)

cvincvagenár, -ă *adj.*, *s.m.f.* cincantener. (fr. quinquagénaire)

cvíntă *s.f.* (muz.) interval de cinci trepte; treapta a cincea de la o treaptă dată. (it. quinta)

cvintúplu, -ă *adj.* încincit. (fr. quintuple)

cvórum *s.n.* număr minim de membri necesar pentru ca o adunare să poată adopta o hotărâre valabilă. (lat. quorum)

D

da cápo *loc. adv.* (muz.) de la început. (it. da capo)

dacrio- *elem.* "lacrimă". (fr. dacryo-, gr. dakryon)

dacrioadenítă *s.f.* inflamație a glandelor lacrimale. (fr. dacryoadénite)

dacriocistítă *s.f.* inflamație a sacului lacrimal. (fr. dacryocystite)

dactilo-, -dactil *elem.* "deget" (fr. dactylo-, -dactyle, gr. daktylos)

dactilográmă *s.f.* text bătut la mașină. (fr. dactylogramme)

dactiloscopie *s.f.* identificare a cuiva prin examinarea amprentelor digitale. (fr. dactyloscopie)

dadaísm *s.n.* curent literar caracterizat prin negarea oricărei legături între gândire și expresie, prin admiterea hazardului ca principiu de creație. (fr. dadaïsme)

dáfnie *s.f.* mic crustaceu de apă dulce. (fr. daphnie)

dálă *s.f.* placă de piatră, marmură etc. pentru pardoseli. (fr. dalle)

daltonísm *s.n.* incapacitate de a distinge roșul de verde. (fr. daltonisme)

damásc *s.n.* țesătură de in cu desene în relief. (it. damasco)

damaschiná *vt.* a încrusta firicele de aur sau argint într-un obiect de metal. (fr. damasquiner)

damná *vt.* a condamna (la chinurile inferului). (fr. damner)

dan *s.m.* grad de calificare a titularilor centurii negre la judo și karate. (fr. dan)

dancing /dánsing/ *s.n.* local public unde se dansează. (engl. dancing)

dándi/déndi/ *s.m.* tânăr elegant. (engl. dandy)

dansánt, -ă *adj.* (despre serate, petreceri) unde se dansează. (fr. dansant)

dantélă *s.f.* împletitură fină pentru rufărie, perdele. (fr. dentelle)

- dorméză** *s.f.* canapea fără spătar. (fr. dormeuse)
- dorsál, -ă** *adj.* din regiunea spatelui. (fr. dorsal)
- dotá** *vt.* a utiliza (o întreprindere) cu cele necesare. (fr. doter)
- dotát, -ă** *adj.* capabil, înzestrat. (dota)
- dozá** *vt.* 1. a proporționa. 2. (fig.) a echilibra, a armoniza. (fr. doser)
- dragá** *vt.* 1. a săpa sub apă cu drage, îndepărtând materialul săpat. 2. a curăța de mine o cale navigabilă. (fr. draguer)
- drágă** *s.f.* instalație plutitoare pentru dragare. (fr. drogue)
- draglínă** *s.f.* mașină pentru săpat și încărcat pământul, prevăzută cu o cupă la capătul unui braț lung. (fr. dragline)
- dragón** *s.n.* animal fabulos cu cap și aripi de vultur, gheare de leu, trup și coadă de șarpe. (fr. dragon)
- dragór** *s.n.* navă militară sau (hidro)avion pentru deminare. (fr. dragueur)
- drajéu** *s.n.* bomboană, medicament în glazură de ciocolată etc. (fr. dragée)
- drajón** *s.m.* lăstar crescut pe o rădăcină superficială. (fr. drageon)
- dramatizá** *vt.* 1. a adapta o lucrare literară pentru scenă. 2. (ir.) a exagera o situație. (fr. dramatiser)
- drapá** *vt.* 1. a acoperi cu o draperie. 2. a cuta (un material). (fr. draper)
- draperie** *s.f.* perdea grea din catifea cu falduri. (fr. draperie)
- drástic, -ă** *adj.* 1. aspru, sever. 2. (despre medicamente) eficient, energic. (fr. drastique)
- dren** *s.n.* 1. conductă subterană pentru colectarea și evacuarea apei de infiltrație. 2. meță (fr. drain)
- drená** *vt.* 1. a usca prin drenuri un teren. 2. a pune un dren într-o rână. (fr. drainer)
- dresá¹** *vt.* a deprinde un animal să execute anumite mișcări. (fr. dresser)
- dresá²** *vt.* a redacta un proces-verbal. (fr. dresser)
- drezină** *s.f.* vehicul deschis, pentru transporturi ușoare pe o linie ferată. (fr. draisine)
- driádă** *s.f.* (mit.) nimfă a pădurilor. (fr. dryade)
- driblá** *vi.* (sport) a conduce mingea cu abilitate, evitând adversarul. (fr. dribbler)
- dribling** *s.n.* driblare. (engl. dribbling)
- dril** *s.n.* țesătură deasă din fire de cânepă. (germ. Drillfich)
- driopitéc** *s.m.* maimuță antropomorfă arboricolă, strămoș al maimuțelor antropoide și al omului. (fr. dryopithèque)
- drog** *s.n.* 1. medicament. 2. stupefiant. (fr. drogue)
- drogá** *vt., vr.* a(-și) administra droguri. (fr. droguer)
- drogherie** *s.f.* magazin de articole de parfumerie. (fr. droguerie)
- dromadér** *s.m.* cămilă cu o singură cocoșă. (fr. dromadaire)
- drómo-, -dróm(a)** *elem.* "drum". (fr. dromo-, -drome, gr. dromos)
- dromomanie** *s.f.* impuls irezistibil de a călători. (fr. dromomanie)
- droppól** *s.n.* (rugbi) lovitură de picior a mingii imediat după contactul ei cu solul. (engl. drop-goal)
- drops** *s.n.* bomboană sticloasă din caramel. (engl. drop)
- droso-** *elem.* "rouă". (fr. droso-, gr. drosos)
- drosométru** *s.n.* aparat pentru măsurarea cantității de rouă. (fr. drosomètre)
- druíd** *s.m.* preot la vechii celți. (fr. druide)
- dualism** *s.n.* concepție care admite existența a două principii ireductibile (materia și spiritul, binele și răul). (fr. dualisme)
- dualitate** *s.f.* însușire a ceea ce prezintă o natură dublă. (fr. dualité)
- dubiós, -oásă** *adj.* suspect; îndoielnic, nesigur. (lat. dubiosus)
- dubitativ, -ă** *adj.* care exprimă îndoială, incertitudine. (fr. dubitatif)
- dúbiu** *s.n.* incertitudine. (lat. dubium)
- dublé** *s.n.* metal suflat cu aur sau argint. (fr. double)
- dublét** *s.n.* 1. al doilea exemplar al unui obiect, într-o colecție. 2. cuvânt de aceeași origine cu altul, dar pătruns în limbă pe o altă cale. (fr. doublet)

dublură *s.f.* actor care dublează pe titularul unui rol. (fr. doublure)
ductil, -ă *adj.* (despre metale) care poate fi tras în fire subțiri. (fr. ductile)
duécénto *s.n.* sec. XIII în arta și literatura italiană. (fr. duecento)
dúmping *s.n.* export de mărfuri la prețuri inferioare acelor de pe piață internă, urmărind a înlătura concurența. (engl., fr. dumping)
duodén *s.n.* prima parte a intestinului subțire. (fr. duodénum)
duodenită *s.f.* inflamație a duodenului. (fr. duodenite)
dúplex *s.n.* 1. carton din două straturi de pastă. 2. sistem ~ = sistem de telecomunicații care asigură comunicația simultană bilaterală. apartament ~ = apartament pe două nivele. (fr. duplex)
duplicát *s.n.* al doilea exemplar al unui act. (germ. Duplikat)
duplicitate *s.f.* fățarnicie, ipocrizie. (fr. duplicité)
dur, -ă *adj.* 1. tare, greu de străpuns. consoana ~ ă = consoană care nu are nici un element palatal în articulația ei. 2. (despre ape) bogat în săruri. 3. (fig.) aspru, sever, brutal. (fr. dur, lat. durus)
durábil, -ă *adj.* rezistent, trainic; persistent. (fr. durable)
duramén *s.n.* partea centrală a trunchiului unui arbore. (lat. duramen)
durocóp *s.n.* aparat pentru măsurarea durtății metalelor. (fr. duroscope)
duș *s.n.* 1. instalație de baie dintr-un dispozitiv ca o pâlnie prin care țâșnește apa; jet de apă. 2. (fig.) vorbă neplăcută. (fr. douche)

E

ebén *s.m.* abanos. (fr. ébène)
ebóșă *s.f.* 1. schiță; liniament. 2. piesă turnată, neprelucrată. (fr. ébauche)
ebraíc, -ă *adj.* referitor la vechii evrei (fr. hébraïque)
ebrietáte *s.f.* beție. (fr. ébriété)
ebulio- *elem.* "fierbere". (fr. ébulio, lat. ebullire, a fierbe)
ebuliométru *s.n.* aparat pentru măsurarea temperaturilor de fierbere. (fr. ébulliomètre)
ebuliție *s.f.* fierbere. (fr. ébullition)
ecarisáj *s.n.* 1. stârpire a câinilor vagabonzi. 2. prelucrare a cadavrelor de animale și a deșeurilor de la abatoare. (fr. équarrissage)
ecárt *s.n.* diferența dintre două valori dintr-un șir de măsurători; interval, decalaj. (fr. écart)
ecartamént *s.n.* distanța dintre șinele unei căi ferate, dintre roțile unei osii. (fr. écartement)
echi- *elem.* "egal". (fr. equi-, lat. aequus)
echicurént *s.n.* curent de apă, aer etc. care curge în același sens cu altul. (după fr. équicourant)
echidistánt, -ă *adj.* (despre puncte, drepte etc.) situat la distanțe egale. (fr. équidistant)
echilibru *s.n.* 1. stabilitate, cumpănire. 2. armonie, proporționalitate. 3. (fig.) stare de liniște, de armonie, calm. (fr. équilibre)
echimóză *s.f.* vânătăie. (fr. ecchymose)
echin(o)- *elem.* "arici". (fr. échin/o/-, gr. echinos)
echiníde *s.f. pl.* clasă de echinoderme cu corpul acoperit cu un schelet calcaros cu spini. (fr. échinides)
echinocóc *s.m.* tenie, parazit în intestinul carnivorelor. (fr. échinocoque)
echinococóză *s.f.* boală produsă de echinococ. (fr. échinococcose)
echinócțiu *s.n.* moment al anului (21 martie și 23 septembrie) când ziua este egală cu noaptea. (lat. aequinoctium)

- extirpá** *vt.* 1. a înlătura chirurgical (o porțiune dintr-un organ bolnav). 2. (fig.) a distruge complet; a stârpi. (fr. extirper)
- extorcá** *vb.* a stoarce (bani). (fr. extorquer)
- extra**¹- *pref.* "în afară (de)", "foarte". (fr. extra-, lat. extra)
- éxtra**² *adj.* inv. de calitate superioară. (fr. extra)
- extrabugetár, -ă** *adj.* neprevăzut în buget. (fr. extra-budgetaire)
- extraconjugál, -ă** *adj.* în afara căsătoriei. (fr. extraconjugal)
- extractív, -ă** *adj.* care extrage din (sub) sol resurse minerale. (fr. extractif)
- extractór** *s.n.* dispozitiv pentru extragerea anumitor substanțe sau corpuri. (fr. extracteur)
- extrácție** *s.f.* extragere. (fr. extraction)
- extradós** *s.n.* 1. (arhit.) suprafață exterioară a unei bolti. 2. (av.) fața de deasupra a unei aripi. (fr. extradados)
- extrafin, -ă** *adj.* foarte fin. (fr. extrafin)
- extráge** *vt.* 1. a scoate (un corp din locul în care se află, un citat dintr-un text). 2. a separa un component dintr-un amestec. 3. a calcula rădăcina pătrată a unui număr. (lat. extrahere)
- extraneitate** *s.f.* situația juridică a cuiva care se află într-o țară străină. (fr. extranéité)
- extraplát, -ă** *adj.* (despre ceasuri) foarte plat. (fr. extraplat)
- extrapoláre** *s.f.* 1. (mat.) determinare a valorii unei funcții pentru valori situate în afara unui interval de valori cunoscute. 2. generalizare (după fr. extrapolation)
- extrás** *s.n.* 1. fragment, pasaj (dintr-o lucrare). 2. copie a unui act scoasă dintr-un registru oficial. 3. articol dintr-o publicație tipărit în broșură. (extrage)
- extrateréstru, -ă** *adj.*, *s.m.* (ființă) din afara globului pământesc. (fr. extraterrestre)
- extrauterín, -ă** *adj.* în afara cavității uterine. (fr. extrautérin)
- extravagánt, -ă** *adj.* ieșit din comun; excentric. (fr. extravagant)
- extravagántă** *s.f.* purtare, ținută bizară, neobișnuită; excentricitate. (fr. extravagance)
- extravertít, -ă** *adj.* cu atenția îndreptată în afară. (fr. extraverti)
- extrádá** *vb.* a preda un străin urmărit de statul care îl reclamă. (fr. extrader)
- extrém, -ă** *l. adj.* 1. situat în punctul cel mai depărtat; terminal. 2. foarte mare, exagerat; (adv.) deosebit de..., foarte energic. *ll. s.m.* (mat.) primul și ultimul termen al unei proporții. *lll. s.n.* maximul și minimul unei funcții. *iv. s.f.* 1. margine, limită. 2. cea mai mare sau cea mai mică valoare a unei mărimi. 3. (sport) jucător care ocupă locul lateral cel mai înaintat într-o echipă. (fr. extrême)
- extremísm** *s.n.* tendință și practică de a recurge la mijloace extreme. (fr. extrémisme)
- extrínséc, -ă** *adj.* din afară, nu din esența lucrurilor. (fr. extrinsèque)
- extruziúne** *s.f.* venirea la suprafață a unei magme. 2. ieșirea din alveolă a dintelui. (fr. extrusion)
- exuberánt, -ă** *adj.* 1. excesiv de vioi; expansiv. 2. supraabundent. (fr. exubérant)
- exuberántă** *s.f.* însușirea de a fi exuberant; euforie. (fr. exubérance)
- exultá** *vb.* a simți, a manifesta o mare bucurie. (fr. exulter)
- ezítá** *vb.* a șovăi, a sta la îndoială. (fr. hésiter)
- ezotéric, -ă** *adj.* (despre doctrine, ritualuri) destinat numai celor inițiați; secret. (fr. ésotérique)

F

fabricá *vt.* 1. a produce; a confecționa.
2. (fig.) a născoci; a inventa. (fr. fabriquer)

fabuláție *s.f.* 1. născocire de întâmplări.
2. afabulație. (fr. fabulation)

fabulós, -oásă *adj.* 1. colosal; extraordinar.
2. fantastic. (fr. fabuleux)

fachír *s.m.* 1. ascet musulman. 2. iluzionist.
(fr. fakir)

faciál, -ă *adj.* al feței. (fr. facial)

fácies *s.n.* 1. aspect al feței; fizionomie.
2. aspect general; particularitățile unei roci privind alcătuirea ei. (lat. facies)

facil, -ă *adj.* ușor; (p.ext.) superficial. (fr. facile)

facilitá *vt.* a înlesni. (fr. faciliter)

facilitáte *s.f.* ușurință. (fr. facilité)

facsimil *s.n.* reproducere exactă a unui text, a unui desen (prin fotografiere, fax, xerox etc.). (fr. facsimilé)

factíce *adj. inv.* artificial. (fr. factice)

factitív *adj. verb* ~ = verb care arată că subiectul face pe cineva să săvârșească o acțiune. (fr. factitif)

fáctor *s.m.* I. 1. cauză care determină un proces, o acțiune. 2. (mat.) fiecare dintre termenii unui produs. 3. (fiz.) mărime a cărei variație determină o schimbare. II. *s.m.* postas. (fr. facteur)

factótum *s.m.* cel care rezolvă diferite treburi (într-o instituție). (lat. factotum)

facturá *vt.* a întocmi factura unei mărfi. (fr. facturer)

factúrá¹ *s.f.* structură, constituție (psihică, morală etc.); conformație. (fr. facture)

factúrá² *s.f.* act justificativ pentru mărfurile cumpărate sau expediate. (fr. facture)

factiúne *s.f.* grup de indivizi cu activitate subversivă; gașcă. (fr. faction)

facultatív, -ă *adj.* benevol. (fr. facultatif)

fad, -ă *adj.* insipid. (fr. fade)

fading /fé-/ *s.n.* scădere temporară a intensității undelor electromagnetice recepționate, datorită schimbărilor atmosferice. (engl. fading)

fag(o)-, -fág, -fagie *elem.* "a mânca". (fr. phag/o/-, -phage, -phagie, gr. phagein)

fagocít *s.n.* celulă a sângelui aptă de fagocitoză. (fr. phagocyte)

fagocitóză *s.f.* degerare a bacteriilor și corpurilor străine pătrunse în organism de către fagocite. (fr. phagocytose)

fagót *s.n.* instrument muzical de suflat în formă de tub lung, curbat, cu clape și ancie dublă. (it. fagotto)

faiántă *s.f.* ceramică poroasă, smălțuită; majolică. (fr. faience)

fairplay /fer-pléi/ *s.n.* respectare loială a regulilor (într-un sport). (engl. fair-play)

falángă *s.f.* I.1. (ant.) formație de infanterie care luptă în rânduri compacte. 2. (fig.) grup omogen de oameni care luptă pentru o cauză comună 3. (la Fourier) celulă de bază a viitoarei orânduirii sociale. II. fiecare dintre oasele care formează scheletul degetelor. (fr. phalange)

faléză *s.f.* țârm abrupt (al mării). (fr. falaise)

fálie *s.f.* ruptură de straturi geologice. (fr. faille)

falimént *s.n.* situație de insolvabilitate (a unei firme); bancrută; (fig.) ruină, eșec total. (it. fallimento)

falít, -ă *s.m.f., adj.* 1. care e în stare de faliment. 2. (fig.) ruinat, distrus. (it. fallito)

fáls, -ă I. *adj.* 1. contrafăcut, neautentic. 2. (fig.) prefăcut, ipocrit. 3. (muz.) nearmonios. II. *s.n.* alterare a adevărului într-un act. (lat. falsus)

falsét *s.n.* sunet din registrul cel mai acut al vocii. (it. falsette)

falsitáte *s.f.* 1. lipsă de adevăr; netemeinicie. 2. fățarnicie, ipocrizie. (it. falsità)

famát, -ă *adj.* rău, cu o reputație proastă. (fr. famé)

familiál, -ă *adj.* referitor la familie. (fr. familial)

familiár, -ă *adj.* 1. obișnuit, simplu, neafectat. 2. intim; apropiat. 3. (bine) cunoscut. (fr. familier)

- fulmicotón** *s.n.* exploziv puternic, din celuloză tratată cu acid azotic; trinitroceluloză. (fr. fulmicoton)
- fulminánt, -ă** *adj.* 1. detonant, exploziv. 2. (fig.) amenințător, violent. (fr. fulminant)
- fumarólă** *s.f.* emanație de gaze a unui vulcan. (it. fumarola)
- fumigátie** *s.f.* afumare dezinfectantă (cu mirodenii). (fr. fumigation)
- fumigén, -ă** *adj.* care produce fum. (fr. fumigène)
- fumizá** *vt.* a lansa o perdea de fum. (fr. fumiger)
- funioár** *s.n.* încăpere la teatru unde se poate fuma. (fr. fumoir)
- funambulésc, -ă** *adj.* 1. acrobatic. 2. excentric, bizar. (fr. funambulesque)
- funciár -ă** *adj.* 1. referitor la terenuri, la averi imobiliare. 2. (fig.) fundamental; temelnic. (fr. foncier)
- funcție/funcțiúne** *s.f.* 1. slujbă, post, serviciu. 2. sarcină, rol, destinație, scop. (a fi) în ~ de = în raport cu. 3. (fiziol.) activitate a unui organ, țesut, aparat etc. 4. (mat.) corespondență între elementele a două mulțimi. (fr. fonction)
- funcționár, -ă** *s.m.f.* slujbaș. (fr. fonctionnaire)
- fundá** *vt.* a întemeia, a înființa. (fr. fonder)
- fundál** *s.n.* 1. fond decorativ al unui tablou. 2. (teatru) pânză, decor care constituie fundul scenei. (it. fondale)
- fundamentá** *vt.* 1. a pune baze temeinice. 2. a demonstra cu elemente științifice. (fr. fundament)
- fundátie** *s.f.* 1. temelie, bază; fundament. 2. așezământ de interes obștesc. (fr. fondation)
- funébru, -ă** *adj.* 1. de înmormântare. 2. trist, jalnic. (fr. funèbre)
- funerál** *s.n.pl.* ceremonie de înmormântare. (fr. funérailles)
- funerár, -ă** *adj.* referitor la funeralii. (fr. funeraire)
- funést, -ă** *adj.* nefast, fatal. (fr. funeste)
- fungi-** *elem.* "ciupercă". (fr. fungi-, lat. fungus)
- fungicid, -ă** *adj., s.n.* (substanță) care distruge ciupercile. (fr. fongicide)
- fungistátic, -ă** *adj., s.n.* (substanță) care oprește dezvoltarea ciupercilor. (fr. fongistatique)
- funiculár** *s.n.* mijloc de transport aerian cu tracțiune prin cablu. (fr. funiculaire)
- furáj** *s.n.* nutreț. (fr. fourrage)
- furajá** *vt.* a hrăni animalele cu furaje. (fr. fourrager)
- furajér, -ă** *adj.* întrebuințat ca furaj. (fr. fourrager)
- furchét** *s.m.* dispozitiv la bărci pentru sprijinirea ramei. (it. forchetta)
- furgón** *s.n.* 1. (mil.) vehicul (acoperit), cu tracțiune animală, pentru transport. 2. vagon pentru transportat mărfurile în containere. (fr. fourgon)
- furgonétá** *s.f.* automobil de transport cu ușa-oblon în spate. (fr. fourgonnette)
- furibúnd, -ă** *adj.* furios la culme. (lat. furibundus)
- furiér** *s.m.* militar în termen, secretar al unei (sub)unități. (fr. fourrier)
- furióso** *adv.* (muz.) vijelios; cu pasiune. (it. furioso)
- furnál** *s.n.* cuptor înalt pentru obținerea fontei. (fr. fourneau)
- furnír** *s.m.* foaie subțire de lemn superior care se aplică pe lemnul de mobilă. (germ. Furnier)
- furnitúrá** *s.f.* (pl) 1. marfă furnizată. 2. rechizite de birou. 3. material accesoriu folosit în croitorie. (fr. fourniture)
- furnizá** *vt.* 1. a procura (mărfuri) contra plată; a livra. 2. a aduce (un argument, o informație) (după fr. fournir)
- furnizór, -oáre** *s.m.f.* cel care furnizează (mărfuri). (fr. fournisseur)
- furóri** *s.f.pl.* (fam.) a face ~ = a provoca senzație. (fr. fureur)
- furóu** *s.n.* combinezon. (fr. fourreau)
- furséc** *s.n.* (pl.) prăjituri mici și uscate, de diverse forme. (fr. foursec)
- furtív, -ă** *adv.* pe furiș. (fr. furtif)
- fusifórm, -ă** *adj.* în formă de fus. (fr. fusiforme)
- fustanelá** *s.f.* fustă scurtă evazată, la greci și albanezi. (fr. fustanelle)
- futil, -ă** *adj.* lipsit de importanță; neserios, frivol. (fr. futile)

futurism *s.n.* curent literar-artistic care nega valorile tradiționale exaltând cultul mașinismului, al vitezei, al violenței. (fr. futurisme, it. futurismo).

futurologie *s.f.* știința viitorului; viitorologie. (fr. futurologie)

fuzânt, -ă *adj.* (despre proiecție) care explodează în aer. (fr. fusant)

fuzée *s.f.* rachetă propulsată prin forța unui gaz rezultat dintr-o combustie; rachetă spațială echipată cu un motor cu reacție. (fr. fusée)

fuzelaj *s.n.* corpul unui avion sau planor. (fr. fuselage)

fuzetă *s.f.* piesă de legătură între roata directoare și osia din față a unui autovehicul. (fr. fusette)

fuzibil, -ă *adj.* (despre metale) care poate fi topit ușor. (fr. fusible)

fuzionă *vb.* a se contopi, a se uni. (fr. fusionner)

fuziune *s.f.* 1. fuzionare a unor organizații, state etc. 2. contopire a două nuclee atomice ușoare pentru a forma un nucleu mai greu. 3. (biol.) unire a gameților. 4. (fiz.) topire. (fr. fusion)

G

gabără *s.f.* navă pentru transportat piatra. (fr. gabare)

gabardină *s.f.* stofă de lână cu dungi oblice. (fr. gabardine)

gabarit *s.n.* 1. dimensiune, formă impusă unui obiect. 2. (p. ext.) statură, talie. (fr. gabarit)

găbie *s.f.* platformă la capătul de sus al unui catarg. (it. gabbia)

gabiér *s.m.* marinar de serviciu pe gabie. (it. gabbiere)

gabión *s.n.* coș umplut cu pietriș sau pământ, servind la construirea barajelor, la îndiguiri etc. (fr. gabion)

gáfă *s.f.* vorbă, atitudine greșită care poate jigni. (fr. gaffe)

gag *s.n.* (teatru, cin.) elect comic rezultat din situații contrastante. (fr. gag)

gaj *s.n.* amanet, garanție. (fr. gage)

galact(o) *elem.* "lapte". (fr. galact/o/-, gr. gala, -ktos)

galactorée *s.f.* scurgere abundentă de lapte în timpul alăptării. (fr. galactorrhée)

galactóză *s.f.* substanță asemănătoare cu glucoza prezentă în lactoză. (fr. galactose)

galánt, -ă *adj.* 1. amabil, curtenitor (cu femeile). 2. darnic, generos. (fr. galant)

galanterie *s.f.* 1. atitudine galantă față de femei. 2. mici obiecte de podoabă, de îmbrăcăminte care se vând în magazine; magazinul însuși. (fr. galanterie)

galaxie *s.f.* sistem stelar. (fr. galaxie)

gălă *s.f.* spectacol cu caracter solemn, oficial. (fr., it. gala)

galéră *s.f.* veche navă de război sau de comerț cu vele și rame. (fr. galère)

galerie *s.f.* 1. cavitate subterană, îngustă și alungită. 2. canal de legătură între două lucrări hidrotehnice. 3. muzeu, sală unde sunt expuse picturi, sculpturi etc. 4. ultimul balcon al unei săli de spectacole; (p. ext.) publicul, asistența la un meci, la un spectacol. 5. bară de care se atârnă perdelele. (fr. galerie)

galicism *s.n.* expresie proprie limbii franceze. (fr. gallicisme)

galimátias *s. n.* vorbire, scriere confuză. (fr. galimatias)

galinacée *s.f.* pl. subordin de păsări având ca tip găina. (fr. gallinacés)

galión *s.n.* veche navă spaniolă cu vele. (fr. galion)

galón¹ *s.n.* șiret, bandă de metal aplicată pe epoleți, pe mânecile uniformelor, indicând gradul. (fr. galon)

galón² *s.n.* unitate de măsură pentru volume de 4,54 l în Anglia și Canada și 3,78 l în SUA. (engl. gallon)

galóp *s.n.* mersul rapid în salturi mari al calului. (fr. galop)

galopá *vb.* a alerga în galop. (fr. galoper)

- orografie** *s.f.* studiul formelor de relief. (fi. orographie)
- orto-** *elem.* "drept", "corect". (fr. ortho-, gr. orthos)
- ortocένtru** *s.n.* punct de intersecție a înălțimilor unui triunghi. (fr. orthocentre)
- ortodóx, -ă** *adj.* 1. (și *s.*) care aparține religiei creștine răsăritene. 2. conform unei dogme, unei doctrine. (fr. orthodoxe)
- ortodrómă** *s.f.* drumul cel mai scurt între două puncte ale globului terestru. (germ. Orthodrome)
- ortoepie** *s.f.* regulile de pronunțare corectă a unei limbi. (fr. orthoépíe)
- ortofonie** *s.f.* pronunțare considerată corectă a unui fonem. (fr. orthophonie)
- ortografie** *s.f.* regulile de scriere corectă a unei limbi. (lat. orthographia)
- ortogramă** *s.f.* model de scriere corectă. (fr. orthogramme)
- ortopedie** *s.f.* chirurgie a deformațiilor osoase. (fr. orthopédie)
- osatură** *s.f.* 1. schelet. 2. (tehn.) structură de rezistență. 3. (fig.) alcătuire. (fr. ossature)
- oscilá** *vi.* 1. a se balansa, a pendula. 2. (fig.) a șovăi, a ezita, a fluctua. (fr. osciller)
- oscilánt, -ă** *adj.* care oscilează. (fr. oscillant)
- oscilátor** *s.n.* aparat care produce oscilații electromagnetice. (fr. oscillateur)
- oscilátoriu, -ie** *adj.* caracterizat prin oscilații (fr. oscillatoire)
- osciláție** *s.f.* 1. oscilare. 2. variație periodică în timp a valorilor unei mărimi fizice. 3. (fig.) fluctuație. (fr. oscillation)
- oscilográf** *s.n.* aparat de înregistrat oscilații. (fr. oscillographe)
- osificá** *vr.* 1. a se transforma în os. 2. (fig) a se împietri. (fr. ossifier)
- osmóză** *s.f.* 1. trecere a unui solvent printr-o membrană (semi) permeabilă. 2. (fig.) întrepătrundere. (fr. osmose)
- ospitaliér, -ă** *adj.* binevoitor cu oaspeții, primitor. (fr. hospitalier)
- ospitalitate** *s.f.* găzduire, primire bună. (fr. hospitalité)
- ostátic, -ă** *s.m.f.* cel reținut drept garanție pentru îndeplinirea unor condiții sau obligații. (il. ostatico)
- oste(o)-, -ost** *elem.* "os". (fr. osté/o/-, -oste, gr. osteon)
- ostealgie** *s.f.* durere osoasă. (fr. ostéalgie)
- ostentatív, -ă** *adj.* cu ostentație. (it. ostentativo)
- ostentație** *s.f.* prezentare demonstrativă; etalare. (fr. ostentation)
- osteogenéză** *s.f.* osificare. (fr. ostéogénèse)
- osteologie** *s.f.* studiul oaselor. (fr. ostéologie)
- osteopatie** *s.f.* boală a oaselor. (fr. ostéopathie)
- osteotomie** *s.f.* rezecție a unui os bolnav. (fr. ostéotomie)
- osteózá** *s.f.* boală a oaselor de natură distrofică. (fr. ostéose)
- ostíl, -ă** *adj.* 1. dușmănos, vrăjmaș. 2. nefavorabil. (fr. hostile)
- ostilitáte** *s.f.* 1. atitudine ostilă. 2. (pl.) acțiuni militare întreprinse de trupele unor state beligerante. (fr. hostilité)
- ostracism** *s.n.* ostracizare. (fr. ostracisme)
- ostracizá** *vt.* a alunga (din viața publică), a exclude. (fr. ostracise)
- osuár** *s.n.* loc, monument funerar în care se păstrează oseminte rezultate din deshumări. (lat. ossuarium)
- ot(o)-elem.** "ureche". (fr. ot/o/-, gr. ous, otos)
- otalgie** *s.f.* durere a urechii. (fr. otalgie)
- otită** *s.f.* inflamație a urechii. (fr. otite)
- otolít** *s.n.* corpuscul calcaros din labirintul urechii. (fr. otolithe)
- otoragie** *s.f.* scurgere de sânge din ureche. (fr. otorragie)
- otorée** *s.f.* scurgere de puroi din ureche. (fr. otorrhée)
- otorinolaringologie** *s.f.* studiul afecțiunilor urechii, nasului și laringelui. (fr. oto-rhino-laryngologie)
- oțiós, -oásă** *adj.* fără treabă, neocupat; de prisos, inutil. (it. ozioso)
- outsider/ áut-sai-dăr/** *s.m.* 1. întreprindere care nu face parte dintr-o uniune monopolistă. 2. (sport) concurent care nu se află printre favoriți. (engl. outsider)
- ovalbumínă** *s.f.* albumină din albușul de ou. (fr. ovalbumine)
- ovalizáre** *s.f.* deformație prin uzură a unui corp cilindric. (după fr. ovalisation)

ovár *s.n.* 1. glandă de reproducere a femelei care conține ovulele. 2. parte a pistilului în care se formează ovulele. (lat. ovarium)

ovaționă *vt.* a aclama. (fr. ovationner)

óvã *s.f.* (arhit.) motiv decorativ în formă de ou. (fr. ove)

over/óvãr/ *s.n.* stil de înot rapid pe o parte. (engl. over)

ovicíd, -ã *adj., s.n.* (substanță) care distruge ouăle de insecte. (fr. ovicide)

ovín, -ã I. *adj.* referitor la oi. II. *s.f. pl.* denumire generică a oilor. (fr. ovin)

ovipár, -ã *adj., s.n.* (animal) care se reproduce prin ouă. (fr. ovipare)

ovipozitór *s.n.* organ prin care insectele își depun ouăle. (fr. ovipositor)

ovo-lovi- *elem.* "ou". (fr. ovo-, ovi-, lat. ovum)

ovoid, -ã *adj.* în formă de ou. (fr. ovoide)

ovoscóp *s.n.* aparat pentru examinarea calității ouălor. (fr. ovoscope)

ovúl *s.n.* (biol., hot.) gamet femel produs de ovar. (fr. ovule)

oxi- *elem.* "ascuțit", "mușcător". (fr. oxy-, gr. oxys)

oxid *s.m.* compus al oxigenului cu un alt element. (fr. oxyde)

oxidá *vt., vr.* a (se) combina cu oxigenul; a rugini. (fr. oxyder)

oxidánt, -ã *adj., s.m.* (substanță) care provoacă oxidare. (fr. oxydant)

oxidázã *s.f.* enzimă care catalizează reacțiile de oxidare. (fr. oxidase)

oxigén *s.n.* gaz incolor și inodor, indispensabil respirației și arderii. (fr. oxygène)

oxigená I. *vt.* a combina (un corp) cu oxigenul. II. *vr. (fam.)* a respira aer curat. (fr. oxygéner)

oxigenát, -ã *adj.* care conține oxigen. (fr. oxygéne)

oxigenoterapie *s.f.* tratament prin inhalatii de oxigen. (fr. oxygénothérapie)

oxihemoglobínã *s.f.* compus nestabil format în procesul respirației prin acțiunea oxigenului asupra hemoglobinei. (fr. oxyhéoglobine)

oximorón *s.n.* asociere a două cuvinte contradictorii. (fr. oxymoron)

oxitón, -ã *adj., s.n.* (cuvânt) accentuat pe ultima silabă. (fr. oxyton)

ozalíd *s.n.* hârtie fotosensibilă pentru reproducerea desenelor de pe hârtie de calc. (germ. Ozalid/papier/)

ozocherítã *s.f.* ceară minerală, înlocuitor al parafinei. (fr. ozokérite)

ozón *s.n.* gaz albăstrui, oxidant puternic, care ia naștere din oxigen prin descărcări electrice. (fr. ozone)

ozonizá *vt.* 1. a transforma oxigenul în ozon. 2. a steriliza aerul, apa cu ozon. (fr. ozoniser)

ozonizór *s.n.* aparat pentru prepararea ozonului. (fr. ozoniseur)

ozonométru *s.n.* aparat pentru măsurarea proporției de ozon din atmosferă. (fr. ozonomètre)

ozonosferã *s.f.* strat atmosferic, între 15- 40 km altitudine, bogat în ozon. (fr. ozonosphère)

P

pachebót *s.n.* navă pentru transport de călători. (fr. paquebot)

paciént, -ã *s.m.f.* bolnav în tratamentul unui medic. (lat. patients)

paciéntã *s.f.* răbdare. (lat. patientia)

pacificá *vt.* a restabili pacea. (fr. pacifier, lat. pacificare)

pacifism *s.n.* curent politic care se pronunță pentru pace. (fr. pacifisme)

páct *s.n.* acord, învoială, convenție; tratat. (fr. pacte, lat. pactum)

pactizá *vi.* 1. a încheia un pact. 2. a se înțelege. (fr. pactiser)

padélã *s.f.* ramă nefixată pentru vâslit alternativ. (germ. Paddel)

padóc *s.n.* 1. teren îngrădit în apropierea grajdului, pentru animale. 2. loc lângă un hipodrom unde se țin caii înainte de alergări. (engl., ft. paddock)

pagáie *s.f.* vâslă scurtă nefixată în furchet. (fr. pagaie)

- psihologizánt, -ă** *adj.* care acordă o importanță exagerată factorului psihologic. (fr. psychologisani)
- psihopatie** *s.f.* boală mintală. (fr. psychopathie)
- psihopatologie** *s.f.* studiul aspectelor patologice ale activității psihice. (fr. psychopathologie)
- psihoterapie** *s.f.* tratament bazat pe influențarea psihicului (prin hipnoză, sugestie etc.) (fr. psychothérapie)
- psihotrop, -ă** *adj., s.n.* (medicament) care acționează asupra psihicului. (fr. psychotrope)
- psihóză** *s.f.* 1. stare de spirit bolnăvicioasă caracterizată printr-o surescitare nervoasă, provocată de cauze de origine socială. 2. obsesie. (fr. psychose)
- púber, -ă** *adj., s.m.f.* (individ) ajuns la pubertate. (fr. pubère)
- pubertate** *s.f.* perioadă între copilărie și adolescență. (fr. puberté)
- públic, -ă** I. *adj.* 1. care aparține tuturor; colectiv, obștesc. 2. care are loc în fața unei adunări de oameni. II. *s.n.* 1. colectivitate; mulțime, lume. 2. asistență, auditoriu. (fr. public)
- publicá** *vt.* a tipări; a edita. (it. pubblicare)
- publicáție** *s.f.* lucrare publicată; periodic. (fr. publication)
- publicíst, -ă** *s.m.f.* gazetar, ziarist. (fr. publiciste)
- publicistică** *s.f.* activitatea de publicist. (germ. Publizistik)
- publicitate** *s.f.* reclamă. (fr. publicité)
- puc** *s.n.* minge de cauciuc pentru hochei pe gheață. (engl. puck)
- puci** *s.n.* lovitură de stat violentă. (germ. Putsch)
- púdel** *s.m.* rasă de câini cu părul lung și lăptos. (germ. Pudel)
- púdic, -ă** *adj.* rușinos, decent. (fr. pudique)
- púding** *s.n.* budincă (cu stafide). (engl. pudding)
- pudoare** *s.f.* 1. decență; rușine; pudicitate. 2. candoare; castitate. (lat. pudor)
- pueri-** *elem.* "copil". (fc. puéri-, lat. puer)
- puericultúra** *s.f.* creșterea armonioasă a copiilor. (fr. puériculture)
- pueríl, -ă** *adj.* copilăresc; naiv. (fr. puéril)
- pugilism** *s.n.* box. (engl. pugilism)
- pugilíst** *s.m.* boxer. (fr. pugiliste)
- pul** *s.n.* piesă la jocul de table. (fr. poule)
- pulóver/-văr/s.n.** flanelă-tricou care acoperă partea superioară a corpului, cu deschizătura numai la gât; sveter. (engl. pull-over)
- puls** *s.n.* 1. dilatare și contractare ritmică a arterelor, datorită pompării sângelui de către inimă. 2. (fig.) ritm. (fr. pouls)
- pulsá** *vi.* 1. (despre sânge) a zvâcni, circulând prin artere. 2. (despre viață) a se desfășura într-un ritm viu; a fremăta. (lat. pulsare)
- pulsár** *s.m.* radiosursă galactică din impulsuri foarte scurte. (amer. pulsar)
- pulsatíl, -ă** *adj.* care prezintă pulsații. (fr. pulsatile)
- pulsáție** *s.f.* 1. zvâcnire, bătaie a pulsului. 2. (fig.) ritm. 3. (fiz.) schimbare ritmică a intensității curentului. (fr. pulsation)
- pulverizá** *vt.* 1. a transforma în pulbere. 2. a nimici, a zdrobi. 3. a împrăști a lichid în picături foarte fine. (ft. pulvériser)
- pulverizatór** *s.n.* aparat pentru pulverizare. (fr. pulvérisateur)
- pulverulént, -ă** *adj.* în formă de pulbere. (fr. pulvérulent)
- punci** *s.n.* băutură din rom, zahăr și suc de lămâie. (engl. punch)
- punct** *s.n.* 1. semn de punctuație (.) care marchează sfârșitul unei propoziții sau fraze, o abreviere etc. 2. loc determinat în spațiu. 3. valoare a unei mărimi la care se produce un fenomen specific. 4. ~ mort = momentul în care o piesă a unui mecanism își încetează mișcarea. 5. unitate numerică luată ca bază de clasificare (în sport). 6. unitate de măsură pentru materialul tipografic, de 0,376 mm. 7. articol, paragraf. 8. chestiune, problemă, ~de vedere = opinie. 9. moment, fază, etapă. (lat. punctum)
- punctá** *vt.* 1. a marca, a însemna cu puncte; (fig.) a sublinia, a accentua. 2. (sport) a obține puncte (5) într-o întrecere. (punct)
- punițiúne** *s.f.* pedeapsă. (fr. punition)
- púpè'** *s.f.* partea din spate a unei nave. (fr. poupe)

púpè² *s.f.* nimfa. (fr. pupe)
pupîl, -ă *s.m.f.* minor sub tutela cuiva. (fr. pupille)
pupîlă *s.f.* orificiu central al irisului ocular. (fr. pupille)
pupîtru *s.n.* 1. masă cu suprafața înclinată, pentru scris, desenat etc. 2. suport înclinat pe care muzicanții își așază notele. (fr. pupitre)
pur, -ă *adj.* 1. curat, neamestecat. 2. nealterat, neviciat. 3. (fig.) neprihănit, nevinovat. 4. (despre voce) limpede, cristalin. (lat. purus)
purgatív, -ă *adj., s.n.* (medicament) care produce purgație. (fr. purgatif)
purgatóriu *s.n.* (la catolici) loc unde sufletele celor morți se curăță de păcate, pentru a intra apoi în paradis. (lat. purgatorium)
purgáție *s.f.* curățare a tubului digestiv. (fr. purgation)
purificá *vt., vr.* a (se) curăța, a (se) limpezi. (lat. purificare)
purificátór, -oáre *adj.* care purifică. (fr. purificateur)
purism *s.n.* tendință exagerată de a înlătura din limbă elementele socotite străine. (fr. purisme)
puritanism *s.n.* doctrină a unei secte prezbiteriene engleze care se bazează pe principii morale foarte rigide. (fr. puritanisme)
puritate *s.f.* 1. curățenie; claritate. 2. (fig.) castitate. (it. puriti)
purjá *vt.* a curăța o instalație de impurități depuse. (fr. purger)
púrpură *s.f.* 1. materie colorantă roșie-închisă. 2. stofă plusată vopsită cu purpură; haină regească din astfel de stofă. 3. erupție de pete roșii pe piele și mucoase. (lat. purpura)
purpurínă *s.f.* materie colorantă roșie-cafenie. (fr. purpurine)
purulént, -ă *adj.* (despre răni) care puroiază. (fr. purulent)
pusèu *s.n.* 1. acces al unei boli. 2. (fig.) izbucnire. (fr. poussée)

putrefácție *s.f.* 1. descompunere; putrezire; putrescență. 2. (fig.) dezagregare morală. (fr. putréfaction)
putrefiá *vr.* a intra în putrefacție. (fr. putréfier)
púzzle/pazl *s.n.* joc de reconstituire a unui întreg din fragmente decupate. (engl. puzzle)
puzzolánă /pu-țo-/ *s.f.* tuf din cenușă vulcanică. (it. puzzolana)

quadrívium/cva-/ *s.n.* (în școlile medievale) diviziune a artelor medievale cuprinzând patru discipline (aritmetică, muzică, geometrie și astronomie), care, împreună cu cele incluse în trivium, alcătuiau cele șapte arte liberale ce constituiau materia de învățământ a școlilor medievale. (lat. quadrivium)
quáker, -ă /cuéi-câr/ *s.m.f.* membru al unei secte religioase protestante din Anglia și SUA. (engl. quaker)
quasár *s.m.* radiosursă stelară de mare intensitate, corespunzând unor obiecte luminoase de dimensiuni unghiulare reduse. (amer. quasar)
quattrocénto/cuatro-/ *s.n.* sec. XV în cultura și arta italiană. (it. quattrocento)
quiproquo/cviprocó/ *s.n.* 1. echivoc, confuzie. 2. (teatru) încercătură produsă de faptul că un personaj este luat drept altul. (fr. quiproquo)
quípu/chi-/ *s.n.* sistem de scriere incaș, care folosea sfoi de diverse culori și noduri; instrumental, alcătuit din sfoi și noduri, folosit de incași pentru acest sistem de scriere. (sp. quipo)
quólibet/cvo-/ *s.n.* joc de cuvinte răutăcios sau glumeț. (fr. quolibet)

R

rabát *s.n.* reducere de preț, scăzământ. (germ. Rabatt)

rabatábil, -ă *adj.* care poate fi rotit în jurul unei axe. (rabate + -abil)

rabáte *vt.* 1. a roti o figură plană în jurul unei drepte. 2. a lăsa în jos; a îndoi. (fr. rabattre)

rabatór *s.n.* organ al unor mașini agricole care apleacă plantele spre aparatul de tăiere. (fr. rabotoir)

rábie *s.f.* turbare. (lat. rabies)

rabin *s.m.* șef religios al unei comunități mozaice. (fr. rabin)

rabotá *vt.* a netezi o piesă metalică cu raboteză. (fr. raboter)

rabotéză *s.f.* mașină de rabotat. (fr. raboteuse)

rabotór, -oáre *s.m.f.* lucrător la raboteză. (fr. raboteur)

rachétá¹ *s.f.* 1. vehicul spațial fusiform propulsat de un motor cu reacție. 2. cartuș special cu substanțe pe bază de magneziu, care se aprind în aer, producând lumină de diferite culori. (germ. Rakete)

rachétá² *s.f.* paletă de tenis. (fr. raquette)

rachetodróm *s.n.* teren amenajat pentru lansarea și aterizarea rachetelor. (rachetă + /aero/drom)

racláj *s.n.* chiuretaj. (fr. raclage)

raclétá *s.f.* lamă răzuitoare. (fr. raclette)

racolá *vt.* a recruta, a ademini prin promisiuni etc. (fr. racoler)

racórd *s.n.* 1. element de legătură între două țevi. 2. porțiune dintr-un circuit electric care leagă un aparat, o instalație cu rețeaua de distribuție. (fr. raccord)

racordá *vt.* a stabili un racord. (fr. raccorder)

racursí *s.n.* 1. prescurtare, reducere. 2. (arte) redare a unui subiect micșorând dimensiunile. (fr. raccourci)

radár *s.n.* sistem de radiolocație care permite a determina direcția și distanța la care se află diverse obiecte (avioane etc.). (engl. radar)

rádă *s.f.* zonă din vecinătatea unui port unde staționează navele la ancoră. (fr. rade)

radiá¹ *vi.* 1. a emite radiații. 2. (fig.) a reflecta bucurie. (fr. radier)

radiá² *vt.* a șterge de pe o listă. (fr. radier)

radiál, -ă *adj.* ca razele unui cerc. (fr. radial)

radiánt, -ă *adj.* care radiază. (fr. radian)

radiántă *s.f.* raportul dintre fluxul luminos emis de un corp și aria acelui corp. (fr. radiance)

radiatór *s.n.* 1. parte din instalația de răcire a motoarelor cu ardere internă. 2. sistem termic care emite radiații. 3. corp de încălzire din tuburi prin care circulă un fluid încălzit. (fr. radiateur)

radiáție *s.f.* emisiune și transmitere în spațiu de unde sonore sau electro-magnetice. (fr. radiation)

radicál, -ă I. *adj.* 1. din temelie; fundamental. 2. drastic, extrem. II. *s.m.* 1. (mat.) număr care, ridicat la o putere, dă numărul dat; simbolul $\sqrt{\quad}$ care indică o extragere de rădăcină. 2. grupare de atomi care se comportă în reacțiile chimice ca un element unic. 3. element al unui cuvânt, rezultat prin eliminarea desinențelor sau afixelor, comun tuturor cuvintelor care constituie o familie; rădăcină. (fr. radical)

radicalism *s.n.* concepție, atitudine politică ce preconizează măsuri radicale. (fr. radicalisme)

radicélă *s.f.* (hot.) rădăcină secundară. (fr. radicelle)

radici- *elem.* "rădăcină". (fr. radici-, lat. radix, -ids)

radiculă *s.f.* parte a embrionului care se transformă în rădăcină. (fr. radicule)

radiér *s.n.* 1. planșeu de beton armat. 2. căptușeală de beton pe fundul albiei unei ape sau între picioarele unui pod. (fr. radier)

rádío¹ - *elem.* "rază". (fr. radio-, lat. radius)

rádío² *s.n.* 1. radiofonie. 2. radiodifuziune. (fr. radio)

- românșă** *s.f.* ramura vestică a limbii retoromane. (fr. romanche)
- romântic, -ă** *adj., s.m.f.* I. (scriitor) care aparține romantismului. 2. (om) visător, melancolic. (fr. romantique)
- romantism** *s.n.* 1. mișcare literară și artistică, apărută ca o reacție împotriva clasicismului, caracterizată prin suprimarea regulilor formale, introducerea notelor de lirism, de sensibilitate și imaginație și prin zugrăvirea de eroi excepționali. 2. înclinare spre visare, spre melancolie. (fr. romantisme)
- romântă** *s.f.* 1. poezie lirică, sentimentală, de obicei eroică. 2. cântec cu conținut sentimental. (fr. romance)
- rond** I. *s.n.* 1. strat de flori (circular). 2. piațetă circulară. 3. inspecție de noapte la diferite posturi de pază. II. *adj.* scriere ~ă = scriere cu litere rotunde, drepte. (fr. rond)
- rondó** *s.n.* formă muzicală instrumentală a cărei temă principală (refren) alternează cu diferite cuplete. (it. rondo)
- rondou** *s.n.* 1. loc circular (în grădini, localuri). 2. manevra de schimbare cu 180° a direcției unei nave. (fr. rondeau)
- ronrón** *s.n.* zgomot surd și continuu produs de un motor. (fr. ronron)
- röntgen/-ghen/** *s.m.* unitate de măsură a dozelor de radiație X. (fr. röntgen)
- röntgenterapie** *s.f.* radioterapie. (fr. röntgentherapie)
- rósbif** *s.n.* friptură din mușchi de vacă crud la mijloc. (fr. rosbif)
- róstrat** *s.n.* carne de vacă, friptă înăbușit, cu multă ceapă prăjită. (germ. Rostbraten)
- róstru** *s.n.* 1. pînten la prora navelor de război romane. 2. (hot., anat) prelungire în formă de cioc. 3. trompă ascuțită la unele insecte. (lat. rostrum)
- rotaprint** *s.n.* mașină mică de imprimare la care cerneala se transmite pe o suprafață de cauciuc intermediar. (engl. rotaprint)
- rotativ, -ă** I. *adj.* 1. (despre mișcări) circular. 2. (tehn.) care poate face o mișcare de rotație. II. *s.f.* presă de imprimat cilindrică. (fr. rotatif)
- rotiserie** *s.f.* local în care se servesc fripturi. (fr. rôtisserie)
- rotisór** *s.n.* grătar electric (pentru fripturi). (fr. rôtissoire)
- rotóndă** *s.f.* sală circulară, cu acoperișul ca o cupolă. (fr. rotonde)
- rototécă** *s.f.* catalog cu fise aplicate pe plăci într-o tobă rotativă. (fr. rotothèque)
- rozétă** *s.f.* 1. element decorativ, insignă în formă de trandafir. 2. deschidere circulară cu vitralii. (fr. rosette)
- rubaiá** *s.n.* poezie persană, catren, care ilustrează o idee mistico-filozofică. (fr. rubayyat)
- rubefiánt, -ă** *adj., s.n.* (medicament) care irită, înroșind pielea. (fr. rubéfiant)
- ruberoíd** *s.n.* carton asfaltat de calitate superioară. (fr. rubéroïde)
- rubricatúră** *s.f.* împărțire în rubrici; liniatură. (germ. Rubrikatur)
- rúbrică** *s.f.* 1. despărțitură într-un registru, formular etc. 2. spațiu într-o publicație, pentru un anumit domeniu. (lat. rubrica)
- rúcsac** *s.n.* sac de excursie, cu bretele, purtat pe spate. (germ. Rucksack)
- rudimentár, -ă** *adj.* 1. care se află în stadiul inițial al dezvoltării; elementar. 2. primitiv; neevoluat. (fr. rudimentaire)
- rúgbi/rui-/** *s.n.* joc sportiv cu o minge ovală, jucată cu picioarele și cu mâinile (engl. rugby)
- rugozitate** *s.f.* mică asperitate pe o suprafață. (fr. rugosité)
- ruiná** *vr., vt.* 1. a (se) dărăpăna, a (se) nărui. 2. (fig.) a-și pierde, a face să-și piardă averea; a se distruge. (fr. ruiner)
- ruină** *s.f.* 1. dărăpănătură, năruire. 2. (fig.) prăbușire, distrugere. (lat. ruina)
- rujeólă** *s.f.* boală contagioasă caracterizată prin erupții roșii pe piele; pojar. (fr. rougeole)
- rulá** I. *vt.* 1. a înfășura, a face sul. 2. a face să circule (fonduri bănești, mărfuri). II. *vi.* 1. (despre filme) a fi proiectat pe ecran. 2. (despre vehicule) a se deplasa (pe roți). 3. (sport) a alerga relaxat și uniform. (fr. rouler)

ruladă *s.f.* 1. prăjitură în formă de sul, umplută cu dulceață, cremă etc. 2. mușchi umplut cu tocătură, rulat, copt în cuptor. (fr. roulage)

rulaj *s.n.* rulare. (fr. roulage)

rulânt, -ă *adj.* care se deplasează prin rulare. (fr. roulant)

rulătă *s.f.* 1. panglică gradată, care se înfășoară pe un ax metalic, pentru măsurarea distanțelor. 2. (la unele jocuri de noroc) disc împărțit în compartimente colorate și numerotate care se învârtesc o dată cu o bilă, indicând, la oprire, numărul câștigător; jocul însuși. 3. rotiță dințată pentru desenarea tiparelor pe stofă, tăierea aluatului etc. (fr. roulette)

rulmént *s.m.* 1. organ de mașină cu bile sau role care permite mișcarea de rostogolire. 2. fond de ~ = materiale, mijloace bănești necesare funcționării unei întreprinderi; mijloace circulante. (fr. roulement)

rulotă *s.f.* vehicul-remorcă de turism, pe două roți, amenajat ca locuință. (fr. roulotte)

rulou *s.n.* 1. sul. 2. val. 3. jaluzea, stor. 4. pieptănătură femeiască cu părul înfășurat ca un sul. (fr. rouleau)

rumba *s.f.* dans modern sincopat și cu mișcare rapidă; melodia corespunzătoare. (sp. rumba)

ruminăție *s.f.* 1. rumegare. 2. (fig.) frământare a unor idei obsedante. (fr. rumination)

rummy/römi *s.n.* joc de societate cu cărți sau plăci mici marcate cu cifre de diferite culori. (engl. rummy)

rumoăre *s.f.* zgomot confuz de voci. (fr. rumeur)

rundă *s.f.* 1. repriză. 2. parte dintr-un șir de acțiuni. (germ. Runde)

rune *s.f. pl.* caractere ale vechiului alfabet germanic și scandinav. (germ. Runen)

rupéstru, -ă *adj.* 1. (despre plante) care crește pe stânci. 2. săpat, înscris pe pereții peșterilor. (fr. rupestre)

rupie *s.f.* unitatea monetară în India, Pakistan etc. (engl. rupee)

ruptór *s.n.* întrerupător al unui circuit electric. (fr. rupteur)

rural, -ă *adj.* de (la) sat; sătesc. (fr. rural)

ruralism *s.n.* caracter rural; viață rurală. (fr. ruralisme)

rusistică *s.f.* studiul limbii și culturii rusești. (rus. russistika)

rústic, -ă *adj.* 1. de (la) țară; câmpenesc. 2. (fig.) grosolan, necioplit. (fr. rustique)

rută *s.f.* drum, itinerar; traseu. (fr. route)

rutier, -ă *l. adj.* referitor la circulația pe drumuri și șosele. *ll. s.m.* ciclist de fond. (fr. routier)

rutinát, -ă *adj.* cu rutină; priceput; versat. (rutină + -at)

rutină *s.f.* 1. experiență practică, obișnuință; (depr.) deprindere de a acționa mecanic. 2. (inform.) set de instrucțiuni dintr-un program de prelucrare a datelor, de folosință curentă. (fr. routine)

S

sablá *vt.* a curăța piesele metalice cu un jet de nisip. (fr. sabler)

sabléză *s.f.* mașină de sablat. (fr. sableuse)

sabórd *s.n.* deschizătură în bordajul unei nave. (fr. sabord)

sabordá *vt.* a scufunda propria navă pentru a nu fi capturată de inamic. (fr. suborder)

sabót *s.m.* 1. (pl.) încălțăminte de lemn. 2. (constr) apărătoare metalică, papuc. 3. frână; piedică (la roți). (fr. sabot)

sabotá *vt.* a submina (o acțiune, un plan). (fr. saboter)

sabotór, -oáre *s.m.f.* cel care sabotează. (fr. saboteur)

sacadát, -ă *adj.* cu întreruperi dese și scurte. (fr. saccadé)

sacerdót *s.m.* preot. (it. sacerdote)

sacerdotál *s.m., adj.* preoțesc; (p.ext.) sacru, solemn. (fr. sacerdotal)

sacóu *s.n.* haină bărbătească. (germ. Sakko)

sacralizá *vt.* a face sacru. (fr. sacraliser)

- supra-** *pref.* "deasupra", "peste". (fr. supra-, lat. supra)
- supraalimentă** I. *vt., vr.* a (se) hrăni mai substanțial. II. *vt.* a alimenta excesiv un motor. (după fr. suralimenter)
- supraaprecia** *vt., vr.* a (se) aprecia mai mult decât merită; a (se) supraestima, a supraevalua. (supra- + aprecia)
- supradimensionă** *vt.* a spori dimensiunile nominale. (după fr. surdimensionner)
- supradominantă** *s.f.* (muz.) treapta a șasea a modurilor major și minor. (supra- + dominantă)
- supraestimă** *vt., vr.* a (se) supraaprecia. (după fr. surestimer)
- supraetajă** *vt.* a adăuga unei clădiri (încă) un etaj. (supra- + etaja)
- supraevaluă** *vt.* a supraaprecia. (după fr. surévaluer)
- suprafortărează** *s.f.* avion greu de bombardament. (după fr. superforteresse)
- supralicită** *vi.* 1. a oferi la o licitație un preț mai mare decât cel oferit de altul. 2. (fig.) a oferi ceva în plus. (supra- + licita)
- supranatural, -ă** I. *adj.* 1. miraculos, fantastic. 2. (fig.) extraordinar. II. *s.n.* ceea ce este mai presus de forțele și legile naturii. (după fr. surnaturel)
- supranațional, -ă** *adj.* (despre organisme) cu puteri deasupra guvernului fiecărei națiuni; transnațional. (fr. supranational)
- supranume** *s.n.* nume adăugat la numele propriu; poreclă. (după fr. surnom)
- supranumerăr, -ă** *adj.* peste numărul prevăzut. (după fr. surnuméraire)
- supraofertă** *s.f.* ofertă mai avantajoasă, după ce s-a încheiat o licitație. (supra- + ofertă)
- supraóm** *s.n.* 1. om desăvârșit. 2. (la Nietzsche) om superior prin voință. (după fr. surhomme, germ. Übermensch)
- suprapopulație** *s.f.* populație excesivă. (după fr. surpopulation)
- supraproducție** *s.f.* producție excesivă. (după fr. surproduction)
- suprarealim** *s.f.* curent literar și artistic de avangardă care pune accentul pe irațional, inconștient, vise și fenomene de automatism. (după fr. surréalisme)
- suprasaturat, -ă** *adj.* (despre soluții) mai concentrat decât soluția saturată. (după fr. sursaturé)
- suprasensibil, -ă** *adj.* excesiv de sensibil. (fr. suprasensible)
- suprastructură** *s.f.* I. 1. parte a unei construcții de deasupra solului. 2. construcție deasupra punții superioare a unei nave. II. sistem de idei și instituțiile corespunzătoare generate de bază economică. (după fr. superstructure)
- supremăție** *s.f.* superioritate (de putere, de rang); hegemonic. (fr. suprématie)
- suprimă** *vr.* 1. a face să dispară; a omorî. 2. a desființa. 3. a elimina. (fr. supprimer)
- supură** *vi.* a produce puroi. (fr. suppurer)
- sur-** *pref.* "superior". (fr. sur-, lat. super)
- surclasă** *vt.* a întrece un adversar, printr-o superioritate netă. (fr. surclasser)
- surdină** *s.f.* dispozitiv care, aplicat unui instrument muzical, slăbește intensitatea sunetelor. (fr. sourdine)
- surditate** *s.f.* 1. surzenie. 2. calitate a unui sunet de a nu comporta vibrații. (fr. surdité)
- surescită** *vt.* a excita, a irita peste măsură. (fr. surexciter)
- surfilă** *vt.* a întări marginile unui material textil cu o cusătură în zigzag. (fr. surfiler)
- surmenaj** *s.n.* stare de oboseală extremă. (fr. surmenage)
- surogât** *s.n.* 1. produs care poate înlocui un alt produs, cu calități asemănătoare. 2. contrafacere, falsificare. (germ. Surrogat)
- surplus** *s.n.* excedent. (fr. surplus)
- surprinde** *vt.* 1. a prinde asupra faptului. 2. a prinde pe neașteptate. 3. a mira, a uimi. 4. a descoperi, a sesiza. (după fr. surprendre)
- súrsă** *s.f.* izvor, origine. (fr. source)
- surveni** *vt.* a se întâmpla pe neașteptate, între timp. (fr. survenir)
- survól** *s.n.* zbor la mare înălțime. (fr. survol)
- survolă** *vt.* a zbura (pe) deasupra. (fr. survoler)
- susceptibil, -ă** *adj.* 1. sensibil, supărăcios. 2. apt, capabil (de). 3. pasibil (de). (fr. susceptible)
- suscită** *vt.* a provoca, a stârni. (fr. susciter)
- susătă** *s.f.* tetină. (fr. sucette)

suspâns *s.n.* moment de tensiune (într-un film, într-o operă literară). (engl. suspense)

suspântă *s.f.* fiecare dintre corzile unei parașute. (fr. suspente)

suspéct, -ă *adj.* care inspiră neîncredere; dubios. (fr. suspect)

suspectă *vt.* a bănuî; a pune la îndoială. (fr. suspecter)

suspendă *vt.* 1. a atârna. 2. a întrerupe. 3. a suprima, a interzice. 4. a îndepărta din funcție. (lat. suspendere)

suspensie *s.f.* 1. suspendare. 2. particulele solide dispersate într-un lichid. 3. legătura elastică dintre un sistem tehnic și reazemul lui. (fr. suspension)

suspiciune *s.f.* bănuială; neîncredere. (fr. suspicion)

sustentăție *s.f.* forța care menține în aer un aparat de zbor. (fr. sustentation)

sustrăge *l. vt.* 1. a-și însuși prin fraudă sau viclenie. 2. a abate de la ceva. *ll. vr.* a se eschiva. (după fr. soustraire)

sutură *s.f.* 1. cusătură a marginilor unei răni. 2. articulație fixă a oaselor craniului. (fr. suture)

suvenir *s.f.* amintire. (fr. souvenir)

suveranitate *s.f.* 1. autoritate supremă (a unui suveran). 2. autoritate politică supremă, independentă a unui stat. (fr. souveraineté)

suzerán, -ă *l. s.m.* mare senior feudal de care depindeau alți seniori (vasali). *ll. adj.* (despre state) care exercită o autoritate asupra altui stat. (fr. suzerain)

suzeranitate *s.f.* 1. calitatea, puterea de suzeran. 2. drept al unui stat asupra altui stat, care are guvern propriu, dar fără autonomie completă. (fr. suzeraineté)

svéter *s.n.* pulover. (engl., fr. sweater)

sving/suing/ *s.n.* 1. (box) lovitură laterală cu brațul ușor arcuit. 2. dans modern cu ritm și mișcări repezi; melodia corespunzătoare. 3. stil de interpretare a muzicii de jaz, cu sincopă și ritm legănat. (engl. swing)

șablon *s.n.* 1. model, tipar. 2. instrument cu care se măsoară dimensiunile unei piese în curs de fabricație. 3. (fig.) formulă stereotipă. (germ. Schablone)

șablonárd, -ă *adj.* banal, comun, stereotip. (șablon + -árd)

șabótă *s.f.* piesă care susține nicovala la un ciocan mecanic de forjat. (germ. Schabotte)

șalánger *s.m.* sportiv cu care un campion își dispută titlu în cadrul unei noi ediții a întrecerii. (engl. challenger)

șáltár *s.n.* comutator. (germ. Schalter)

șalúpă *s.f.* ambarcație ușoară cu motor. (fr. chaloupe)

șalutiér *s.n.* ambarcație ușoară pentru pescuit. (fr. chalutier)

șamán *s.m.* 1. slujitor al șamanismului. 2. vrăjitor. (fr. chamane)

șamanísm *s.n.* ansamblu de practici magice (dansuri, stări de extaz etc.) la unele populații din Indonezia, Oceania, America și Africa. (fr. chamanisme)

șambelán *s.m.* (în trecut) demnitar superior însărcinat cu îngrijirea camerei suveranului. (fr. chambellan)

șamótă *s.f.* material pentru produse refractare. (germ. Schamotte)

șampón *s.n.* săpun lichid pentru păr. (după fr., engl. shampooing)

șánsă *s.f.* posibilitate de reușită; noroc. (fr. chance)

șansonétă *s.f.* cântec de muzică ușoară. (fr. chansonnette)

șantáj *s.n.* stoarcere de bani, de avantaje sub amenințarea unor dezvăluiri. (fr. chantage)

șantájá *vt.* a exercita un șantaj. (șantaj)

șantier *s.n.* 1. loc pe care se construiește ceva. 2. (fig.) perioadă de efectuare a unei creații. (fr. chantier)

- șapirograf** *s.n.* aparat de multiplicat dintr-o pânză acoperită cu o pastă specială. (germ. Schapirograph)
- șaradă** *s.f.* 1. enigmă în versuri. 2. (fig.) lucru greu de înțeles. (fr. charade)
- șarătă** *s.f.* trăsurică ușoară, cu două roți. (fr. charrette)
- șariaj** *s.n.* deplasare a straturilor de pământ de către ape. (fr. charriage)
- șarjă** I. *vr.* a efectua o șarjă II. *vb.* a exagera, a caricaturiza. (fr. charger)
- șarjă** *s.f.* I. 1. atac impetuos al cavaleriei. 2. (fig.) atac (violent); caricatură. 3. (sport) atac plin de elan asupra adversarului. II. încărcătură a unui cuptor metalurgic. (fr. charge)
- șarlatan** *s.m.* pungaș, escroc, impostor; șnapan. (fr. charlatan)
- șarlota** *s.f.* prăjitură din fructe sau cremă cu biscuiți. (fr. charlotte)
- șarnieră** *s.f.* 1. balama. 2. articulație a celor două valve ale cochiliei unei moluște. 3. bandă de hârtie gumată pentru fixat mărcile poștale în albume. (fr. charnière)
- șarpântă** *s.f.* schelet din grinzi al unui acoperiș. (fr. charpente)
- șașiu** *s.n.* 1. cadru rigid pe care se montează un aparat, un autovehicul. 2. rama pe care se întinde pânza unui tablou, un decor de teatru etc. (fr. châssis)
- șatén, -ă** *adj.* castaniu. (fr. châtain)
- șemineu** *s.n.* sobă joasă zidită în perete; cămin. (fr. cheminée)
- șenál** *s.n.* partea navigabilă din albia unui fluviu. (fr. chenal)
- șenilétă** *s.f.* mic vehicul blindat pe șenile. (fr. chenillette)
- șerif** *s.m.* 1. (în Anglia) primul magistrat al unui comitat care încasează impozite, amenzi, judecă etc. 2. (în SUA) șef al poliției unui comitat. (engl. sheriff)
- șevalét** *s.n.* suport de lemn pe care pictorii își fixează materialul pe care pictează. (fr. chevalet)
- șeviót** *s.n.* rasă de oi cu lâna albă și firul lung. (fr. cheviotte)
- șevró** *s.n.* piele fină de capră sau de ied. (fr. chevreau)
- șezlóng** *s.n.* scaun pliabil cu spătar. (fr. chaise-longue)
- șic** *s.n.* elegantă, distincție, gust. (fr. chic)
- șicánă** *s.f.* 1. sâcâială fără motiv. 2. obstacol în calea circuitului unui fluid. (fr. chicane)
- șifón** *s.n.* pânză albă de bumbac pentru lenjerie. (fr. chiffon)
- șifoná** *vt., vr.* 1. a (se) boți, a (se) mototoli. 2. (fam.) a (se) supăra. (fr. chiffonner)
- șlid** *s.n.* placă de metal în dreptul mânerelor sau broaștelor de la uși. (germ. Schild)
- șiling¹** *s.m.* 1. monedă divizionară engleză, de 1/20 dintr-o liră sterlină. 2. unitatea monetară a unor țări africane. (engl. shilling)
- șiling²** *s.m.* unitatea monetară a Austriei. (germ. Schilling)
- șimi** *s.n.* dans modern cu ritm de foxtrot; melodia corespunzătoare. (engl. shimmy)
- șintoism** *s.n.* religie tradițională japonezilor care venerază spiritele strămoșilor și forțele naturii. (fr. shintoisme)
- șlágár** *s.n.* melodia de muzică ușoară de mare popularitate într-un anumit timp. (germ. Schlager)
- șnițel** *s.n.* felie subtire de carne, muiată în făină, ou și pesmet și prăjită în grăsime. (germ. Schnitzel)
- șoc** *s.n.* 1. ciocnire bruscă și violentă între două corpuri. unitate de ~ = formație specializată în operații îndrăznețe asupra anumitor obiective. 2. tulburare bruscă și violentă a funcțiilor organismului. (fr. choc)
- șomáj** *s.n.* situație a unei persoane sau întreprinderi care nu are de lucru. (fr. chômage)
- șort** *s.n.* pantaloni scurți (de sport). (engl. short)
- șovinism** *s.n.* naționalism extremist; fanatism. (fr. chauvinisme)
- șpaclu** *s.n.* lamă triunghiulară cu mâner pentru răzuire tencuiala, chitul. (germ. Spatel)
- șpagát** *s.n.* exercițiu gimnastic de depărtare largă a picioarelor. (germ. Spagat)

șpalt *s.n.* (tip.) zaț cules sub formă de coloană; probă de tipar după acest zaț, pe care se fac corecturile. (germ. Spalte)

șpan *s.n.* așchie provenită din prelucrarea la strung, la freză a metalelor. (germ. Span)

șpilhosen *s.m.* pantolonași cu bretele. (germ. Spielhose)

șplint *s.n.* cui spintecat. (germ. Splint)

ștachetă *s.f.* bază subțire orizontală pentru sărituri. (germ. Staket)

ștafeta *s.f.* (sport) probă (la atletism, natație etc.) pe etape, fiecare distanță fiind străbătută de către un concurent, care transmite coechipierului următor un obiect convențional; sportul însuși; obiectul transmis. (germ. Stafette)

ștanță *vt.* a tăia, a imprima un material cu ajutorul ștantei. (germ. stanzen)

ștânță *s.f.* unealtă cu muchie tăioasă pentru ștanțare. (germ. Stanze)

ștecăr *s.n.* piesă la capătul unui cordon care face contactul dintre un aparat electric și priza de curent; fisă. (germ. Stecker)

știft *s.n.* tijă care îmbină două piese. (germ. Stift)

ștrand *s.n.* loc amenajat pentru baie, plajă etc. (germ. Strand)

ștrudel *s.n.* plăcintă din foi subțiri umplute cu mere, nuci, brânză etc. (germ. Strudel)

ștuț *s.n.* bucată scurtă de țevă montată la un recipient pentru a face legătura cu o conductă. (germ. Stutz)

șúblér *s.n.* instrument pentru măsurarea dimensiunilor mici, cu rigla gradată pe care alunecă un cursor. (germ. Schublehre)

șuetă *s.f.* conversație ușoară, distractivă. (fr. chouette)

T

tabagism *s.n.* intoxicație cu nicotină. (fr. tabagisme)

tabél *s.n.* foaie cu rubrici completate cu nume, cifre, date. (rus. label)

tabélă *s.f.* serie de numere, aranjare în șiruri și coloane pentru calcule. (lat. tabella)

tabernácul *s.n.* 1. cort portativ, sanctuar la vechii evrei. 2. cutie de argint în care se păstrează unele obiecte de cult. (lat. tabernaculum)

tablétă *s.f.* I. preparat farmaceutic în formă de disc mic; comprimat, pastilă. II. articol publicistic înrudit cu pamfletul. (fr. tablette)

tabliér *s.n.* totalitatea grinzilor de rezistență ale unui pod. (fr. tablier)

tabú *s.n.* 1. (în religiile primitive) interdicție cu caracter sacru. 2. (fig.) interdicție nejustificată; (fam.) lucru care nu poate fi modificat, criticat. 3. înlocuire, din superstiție sau pudoare, a unui cuvânt cu un altul ori cu o perifrază. (fr. tabou)

tabuizá *vt., vr.* a (se) face, a deveni tabu. (it. tabuizzare)

tachiná *vt.* a necăji (în glumă). (fr. taquiner)

tacít, -ă *adj.* subînțeleș, pe tăcute. (fr. tacite)

tacitúrn, -ă *adj.* tăcut, posac. (fr. taciturne)

tact *s.n.* I. simț tactil; pipăit. II. măsură, cadență, ritm. III. simț al măsurii; finețe. (germ. Takt)

táctică *s.f.* 1. arta organizării și conducerii acțiunilor de luptă ale trupelor. 2. mod de folosire a diferitelor forme și mijloace ale luptei revoluționare într-o anumită perioadă. 3. (fig.) mod de acțiune, totalitatea mijloacelor folosibile. (fr. tactique)

tahimétru *s.n.* 1. instrument topografic cu lunetă pentru măsurarea distanțelor. 2. aparat pentru măsurarea vitezei curentului cursurilor de apă. (fr. tachymètre)

- túbíng** *s.n.* coloană de extracție a unei sonde de țigăi. (engl. tubing)
- tubulár, -ă** *adj.* în formă de tub; cu tuburi. (fr. tubulaire)
- tucán** *s.m.* pasăre cățăraătoare din America tropicală cu ciocul mare și penajul viu colorat. (fr. toucan)
- tuf** *s.n.* rocă poroasă, ușoară, din cenuși vulcanice cimentate. (fr. tuf)
- túia** *s.f.* arbore decorativ din familia pinului cu frunze de un verde-închis și coroană piramidală; arborele vieții. (fr. thuya)
- tumefacție** *s.f.* umflătură provocată de tulburări ale circulației sângelui; tumescență. (fr. tuméfaction)
- tumoare** *s.f.* excrescență patologică dintr-un țesut de formație nouă rezultat printr-o înmulțire anormală a celulelor. (fr. tumeur; lat. tumor)
- túmúl** *s.m.* movilă de pământ înalțat de unele popoare din vechime deasupra mormintelor. (fr., lat. tumulus)
- tumúlt** *s.n.* 1. zgomot mare, zarvă. 2. (fig.) zbucium sufletesc. (fr. tumulte)
- túndră** *s.f.* formație vegetală arctică din mușchi, licheni și arbuști pitici. (fr. tundra)
- tunél** *s.n.* galerie subterană care permite trecerea unei căi de comunicație printr-un masiv muntos, pe sub o apă etc. (fr. tunnel)
- túngsten** *s.n.* wolfram. (fr. tungstène)
- tupéu** *s.n.* îndrăzneală, obrăznicie. (fr. touper)
- tur** *s.n.* 1. mișcare circulară în jurul unui ax, al unui punct fix; mișcare liniară pe un traseu cu revenire la punctul de plecare. 2. întrecere sportivă în circuit. ~ de orizont = = observare succesivă a punctelor caracteristice din jurul unui punct; (fig.) privire de ansamblu asupra unei probleme. 3. plimbare scurtă pe un anumit traseu. ~ de forță = acțiune dificilă cu reușită remarcabilă. 4. (sport) parte dintr-un campionat, jumătate din totalul etapelor. (fr. tour)
- turbán** *s.n.* acoperământ pentru cap purtat de bărbați, la orientali. (fr. turban)
- turbidímétru** *s.n.* instrument pentru determinarea turbidității. (fr. turbidimètre)
- turbiditate** *s.f.* 1. stare a unui lichid tulbure. 2. proprietate a unui mediu dispers de a împrăști lumina incidentă. (fr. turbidité)
- turbínă** *s.f.* mașină de forță, cu un stator și un rotor, care transformă energia potențială a unui fluid în energie mecanică. (fr. turbine)
- turbo-** elem. "turbină". (fr. turbo-, lat. turbo, vârtej)
- turbocompresór** *s.n.* compresor de gaze de mare presiune, dintr-un stator și un rotor cu palete. (fr. turbocompresseur)
- turbogeneratór** *s.n.* generator electric de mare putere acționat de o turbină cu gaze. (fr. turbogénérateur)
- turbopropulsór** *s.n.* agregat, dintr-o turbină cu gaze și un compresor, pentru propulsia prin elice a unui avion. (fr. turbopropulseur)
- turboreactór** *s.n.* reactor, dintr-o turbină cu gaze și un compresor, pentru propulsia prin reacție a unui avion. (fr. turboreacteur)
- turbulénță** *s.f.* 1. dezordine; gălăgie. 2. (fiz.) stare a unui fluid în care există vârtejuri. (fr. turbulence)
- turcologie** *s.f.* studiul limbii și culturii turcești. (germ. Turkologie)
- turism** *s.n.* 1. parcurgerea pe jos ori cu un autovehicul a unor regiuni pitorești sau interesante științific. 2. activitatea coordonată în acest scop de un serviciu special. 3. autoturism. (fr. tourisme)
- turmentá** I. *vr.* a se îmbăta. II. *vt.* a ameți, a zăpăci. (fr. tourmenter)
- turná** *vt.* a realiza un film cinematografic. (fr. tourner)
- turnánt, -ă** I. *adj.* care se rotește în jurul unui ax. II. *s.f.* mișcare circulară, înconjur, rotire. (fr. tournant)
- turnéu** *s.n.* deplasare pe un itinerar determinat a unui artist, sportiv, a unei trupe de teatru etc. în vederea reprezentării de spectacole sau a unor competiții. (fr. tournée)
- turnír** *s.n.* (în evul mediu) serbare publică în care cavalerii se întreceau în mâniarea armelor. (germ. Turnier)
- turnură** *s.f.* întorsătură, schimbare. (fr. tournure)
- turpitúdine** *s.f.* faptă josnică; ticăloșie, mârșăvie. (fr. turpitude)

tusigén, -ă *adj.* care produce tuse. (fr. tussigène)

túșă *s.f.* 1. fel de a aplica culoarea pe pânza unui tablou; urmă de pensulă în pasta unui tablou. 2. linie care delimitează un teren de sport. (fr. touche)

tușéu *s.n.* 1. (med.) palpare a unui organ. 2. senzație produsă de pipăirea cu mâna a unei țesături. 3. fel particular al unui pianist de a apăsa clapele pianului. (fr. louché)

tușiér *s.m.* arbitru de tușă. (tușă + -ier)

tutélă *s.f.* 1. instituție de ocrotire a intereselor unui minor sau ale unei persoane pusă sub interdicție. 2. drept abuziv luat de cineva de a-i ține pe alții sub ascultare. 3. (fig.) ocrotire, sprijin. (fr. tutelle)

tutóre, -oáre *s.f.* cel care are drept de tutelă. (fr. tuteur)

twist/tuist/ *s.n.* dans modern, de perechi, în care partenerii dansează unul în fața celuilalt, prin răsuciri și balansări ale corpului; melodia corespunzătoare. (engl. twist)

T

țarism *s.n.* formă de guvernământ monarhic în care puterea supremă aparținea țarului; regimul țarist. (fr. tsarisme)

țețe *s.f., inv. s.n.* musca ~ = muscă africană care provoacă boala somnului. (fr. tsé-tsé)

țigarét *s.n.* tub mic de chihlimbar, os etc. în care se introduce țigara spre a fi fumată. (germ. Zigarette)

țigarétă *s.f.* țigară. (germ. Zigarette)

țincvais *s.n.* oxid de zinc, alb, folosit în vopsitorie. (germ. Zinkweiss)

ținută *s.f.* 1. atitudine, poziție a corpului. 2. fel de a fi, de a se comporta. 3. mod de a se îmbrăca, de a se prezenta în societate; (p. ext.) îmbrăcăminte, costum. (după fr. tenue)

U

ubicuitate *s.f.* însușirea de a fi prezent pretutindeni. (fr. ubiquité)

uéd *s.n.* vale seacă în deșerturile din Africa de Nord și Arabia. (fr. oued)

ufologie *s.f.* studiul obiectelor zburătoare neidentificate. (amer. ufology U/identified F/lying/ O/bject), obiect zburător neidentificat O.Z.N. + -logie)

úlcér *s.n.* leziune a pielii sau a unei mucoase care are tendința să se întindă și să supureze. (fr. ulcère)

ulcerá I. *vr.* (despre un țesut) a deveni ulceros. II. *vt.* 1. a produce o ulceratie. 2. (fig.) a îndurera profund, a răni; a jigni. (fr. ulcérer)

ulteriór, -oáră *adj.* care are loc mai târziu; care urmează după cineva sau ceva; (adv.) după aceea. (fr. ultérieur)

últim, -ă *adj.* cel din urmă (dintr-o serie). (lat. ultimus)

ultimátum *s.n.* notă diplomatică prin care un stat cere altuia, imperativ, satisfacerea, într-un termen scurt, a unor pretenții. (fr. ultimatum)

ultra- *pref.* "foarte", "dincolo de". (fr. ultra-, lat. ultra)

ultragiá *vt.* a săvârși un ultraj. (după fr. outrager)

ultráj *s.n.* insultă, calomniere, amenințare aduse unui reprezentant al autorității publice în exercițiul funcțiunii; (p.ext.) ofensă, jignire. (după fr. outrage)

ultrasúnet *s.n.* fenomen acustic a căruia frecvență depășește frecvența maximă corespunzătoare unui sunet. (ultra+ sunet)

umán, -ă *adj.* 1. referitor la om(enire). 2. omenos, blând. (lat. humanus)

uzântă *s.f.* mod de a proceda curent; obicei, regulă. (fr. usance)
uzină *s.f.* 1. mare întreprindere industrială în care se produc îndeosebi mijloace de producție. 2. centrală de forță pentru alimentarea cu energie electrică sau cu apă a unei localități. (fr. usine)
uzuál, -ă *adj.* de întrebuințare curentă; frecvent. (fr. usuel)
uzufrúct *s.n.* drept al cuiva de a se folosi de un bun ce aparține altei persoane. (lat. usufructus)
uzúrá *s.f.* 1. deteriorare a unei piese, a unui sistem tehnic etc. datorită (ne)utilizării sale. 2. (fig.) slăbire, epuizare. (fr. usure)
uzurpá *vt* a-și însuși prin violență sau fraudă un drept, un bun, un titlu, o calitate. (fr. usurper)

V

vacánt, -ă *adj.* (despre funcții, posturi) neocupat, liber. (fr. vacant)
vacánță *s.f.* 1. timp de odihnă acordat elevilor și studenților; perioadă de concediu. 2. timp în care un post, o funcție rămân neocupate. (fr. vacance)
vacárm *s.n.* zgomot mare, hărmălaie. (fr. vacarme)
vaccín *s.n.* preparat biologic din viruși atenuați, inoculat în organism în scop preventiv, împotriva bolilor infecțioase. (fr. vaccin)
vacuitáte *s.f.* stare de vacuum. (fr. vacuité)
vácuum *s.n.* vid. (lat., fr. vacuum)
vacuummétru *s.n.* manometru pentru măsurarea presiunilor foarte mici. (germ. Vakuummetre)
vademécum *s.n.* carte-ghid într-o călătorie, într-o disciplină științifică. (fr. vade-mecum)

vag, -ă *adj.* 1. (și adv.) nelămurit, neclar; confuz. 2. nerv~ (sis.m.) = unul dintre nervii cranieni, cu rol important în funcționarea aparatului respirator, circulator și digestiv. (fr. vague)
vagabónd, -ă *adj., s.m.f.* (cel) care rătăcește fără rost, nu are domiciliu stabil, o meserie precisă. (fr. vagabond)
vagánt, -ă *adj.* rătăcitor, nestatornic. (germ. vagant, lat. vagans)
vagón *s.n.* 1. vehicul de cale ferată pentru transport. 2. cantitatea de încărcătură a unui vagon. (fr. wagon)
vagonét *s.n.* vagon mic. (fr. wagonnet)
vagotómie *s.f.* secționare chirurgicală a nervului vag. (fr. vagotomie)
valénță *s.f.* 1. capacitatea de combinare a atomilor unui element cu atomii altor elemente; numărul de atomi de hidrogen (sau echivalenți ai acestuia) cu care se poate combina un atom dat sau un radical. 2. (fig.) valoare, semnificație. (fr. valence)
valét *s.m.* 1. servitor în casele boierești. 2. carte de joc reprezentând un cavalier. (fr. valet)
válgus *s.n.* deviație a piciorului în afară. (lat. valgus)
valíd, -ă *adj.* 1. sănătos; apt pentru muncă. 2. valabil. (fr. valide)
validá *vt.* a confirma valabilitatea unui act, a unor alegeri. (fr. valider)
valoáre *s.f.* 1. sumă de calități; preț, merit. 2. ceea ce este important, valoros. 3. echivalentul în bani al unei mărfi, al unui cec etc. 4. muncă omenească materializată în marfă. 5. (mat., fiz.) număr asociat unei mărimi care permite compararea acesteia cu altele de aceeași natură. 6. (muz.) durata unei note. 7. sens al unui cuvânt. (fr. valeur)
valorificá *vt.* 1. a pune în valoare; a scoate în relief valoarea. 2. a selecta și actualiza valorile anterioare ale culturii. 3. a utiliza în producție materii prime, materiale pentru a obține valori mai mari. 4. a schimba un obiect, o hârtie de valoare în bani. (valoare + -ifica)

- vocaliză** *s.f.* 1. exercițiu tehnic de canto care se execută pe o vocală ("a"). 2. piesă vocală de virtuozitate, fără cuvinte. (fr. vocalise)
- vocăție** *s.f.* aptitudine, înclinare specială pentru o anumită artă, știință, profesiune. (fr. vocation)
- vociferá** *vi.* a vorbi tare (cu mânie). (fr. vociférer)
- vodevil** *s.n.* comedie ușoară cu intrigă complicată, conținând cuplete satirice cântate pe melodii cunoscute. (fr. vaudeville)
- vógă** *s.f.* interes deosebit, dar trecător, stârnit de cineva sau de ceva. (fr. vogue)
- voláj** *s.n.* călătorie. (fr. voyage)
- volán** *s.n.* I. fâșie de țesătură, de dantelă încrețită ori plisată, care se pune ca gamitură la rochii, mâneci etc. II. organ circular care permite conducerea unui autovehicul. (fr. volant)
- volánt¹** *s.m.* (tehn.) roată grea, mare, servind la uniformizarea și regularizarea mersului unei mașini. (fr. volant)
- volánt², -ă** *adj.* detașabil, mobil. foaie ~ = = foaie (tipărită) care se difuzează ca manifest. (fr. volant)
- volatilizá** *vr.* 1. (despre lichide) a se evapora ușor. 2. (fig.) a se face nevăzut, a dispărea. (fr. volatiliser)
- vólei** *s.n.* joc sportiv între două echipe cu o minge specială care se aruncă numai cu mâinile peste o plasă. (engl. volley-ball)
- voliéră** *s.f.* colivie mare din rețea de sârmă. (fr. volière)
- voliționál, -ă** *adj.* referitor la, determinat de voință. (fr. volitionnel)
- voltampérmétru** *s.n.* instrument de măsură folosit alternativ ca voltmetru sau ca ampermetru. (fr. voltampèremètre)
- vóltă** *s.f.* 1. mișcare în formă de (arc de) cerc. 2. (fig.) schimbare (bruscă) de atitudine. 3. schimbare de direcție a unei nave cu vântul din celalalt bord. (fr. volte)
- voltíjă** *s.f.* 1. serie de exerciții de încălzire din fugă a calului, fără scări. 2. (la circ) exerciții la trapezul volant. (fr. voltige)
- volúbil, -ă** *adj.* 1. care vorbește mult și cu ușurință; locvace. 2. (despre plante) care își înfășoară tulpina pe un suport. (fr. volubile)
- voluntár, -ă** I. *adj.* 1. de bunăvoie; liber consimțit. 2. care caută să-și impună voința, autoritatea. II. *s.m.* 1. militar care participă la o campanie sau se înrolează din propria dorință. 2. cel care se oferă dezinteresat pentru îndeplinirea unei misiuni periculoase, unei munci etc. (după fr. volontaire)
- voluntarism** *s.n.* 1. concepție potrivit căreia la baza existenței stau anumite tendințe iraționale ale voinței umane sau o voință cosmică oarbă. 2. concepție sociologică care consideră voința umană ca factor hotărâtor al istoriei. 3. concepție care atribuie proceselor voliționale rolul hotărâtor în viața psihică. (după fr. volontarisme)
- voluptáte** *s.f.* plăcere, desfătare. (fr. volupté)
- voluptuár, -ă** *adj.* (despre cheltuieli) făcut pentru distracții, plăceri. (fr. voluptuaire)
- voluptuós, -oásă** *adj.* care produce, exprimă voluptate; plin de voluptate. (fr. voluptueux)
- volútă** *s.f.* (arhit.) ornament în formă de spirală. (fr. volute)
- vomá** *vt.* a vomita. (fr. vomir, lat. vomere)
- vomitá** *vt.* a expulza pe gură conținutul stomacului; a deborda, a voma. (lat. vomitare)
- voráce** *adj.* 1. care mănâncă cu lăcomie. 2. (fig.) avid, cupid. (fr. vorace)
- vot** *s.n.* exprimare a opiniei cetățenilor, a membrilor unei adunări în legătură cu o candidatură, o propunere sau hotărâre; sufragiu. (fr. vote)
- votív, -ă** *adj.* închinat divinității, spre a împlini o făgăduință solemnă. tablou ~ = fragment din pictura unui monument înfățișând pe ctitori. (fr. votif)
- vrie** *s.f.* evoluție (acrobatică) în care un avion se rotește ca un burghiu coborând pe verticală. (fr. vrille)
- vulcán** *s.m.* 1. ridicătură muntoasă, conică, cu o deschizătură largă în centru prin care țâșnesc la suprafață gaze, lavă, cenușă. 2. (fig.) loc de unde poate porni o acțiune primejdioasă. (it. vulcano)

vulcánic, -ă *adj.* 1. format prin acțiunea vulcanilor; efuziv. 2. (fig.) impetuos, violent. (it. vulcanico)
vulcanizá *vt.* a transforma cauciucul brut, prin încălzire cu sulf, într-un produs elastic; a lipi astfel un obiect de cauciuc. (fr. vulcaniser)
vulg *s.n.* (depr.) popor, plebe. (lat. vulgus)
vulgár, -ă *adj.* ordinar, grosolan. (fr. vulgaire)
vulgaritate *s.f.* caracter vulgar; expresie, faptă vulgară. (fr. vulgarité)
vulgarizá *vt.* a trata în mod simplist, a banaliza. (fr. vulgariser)
vulnerábil, -ă *adj.* 1. care poate fi rănit. 2. (fig.) ușor atacabil. punct ~ = punct sensibil, slab al cuiva. (fr. vulnérable)
vútă *s.f.* 1. lucrare de zidărie în formă de boltă. 2. creasta unui anticlinal. (fr. voûte)

W

wagon-lit *s.n.* vagon de dormit. (fr. wagonlit)
walháll *s.f.* (mil germ, și scand.) locașul zeilor și al eroilor. (fr. Walhalla)
walkie-talkie/úoki-tóki/ *s.n.* radiotelefon portativ. (amer. walkie-talkie)
walkirie *s.f.* (mil. scand.) zeiță care însoțea pe combatanți în luptă, desemnând, la ordinul lui Odin, pe cei care trebuiau să moară. (germ. Walkyrie)
waránt *s.n.* recipisă, titlu de proprietate asupra mărfurilor, eliberate de antrepozitul în care acestea sunt depuse. (engl., fr. warrant)
watt *s.m.* unitate de măsură a puterii, egală cu puterea unui joule pe secundă. (fr. watt)
wattmétru *s.m.* instrument de măsură a puterii electromagnetice în wati. (fr. wattmètre)
wattórá *s.f.* unitate de măsură a energiei electrice, de 3600 jouli. (după fr. watt-heure)
wéber *s.m.* unitate de măsură a fluxului magnetic. (fr. weber)

week-end/úichend/ *s.n.* sfârșit de săptămână; interval de timp (sâmbătă duminică) folosit pentru odihnă. (engl. week-end)
wéstern/uéstern/ *s.n.* film de aventuri care evocă epoca colonizării vestului Statelor Unite. (engl. western)
whisky/uís-chi/ *s.n.* băutură alcoolică preparată prin distilarea succesivă a cerealelor. (engl. whisky)
wólftram *s.n.* metal alb, lucios, dur; tungsten. (germ. Wolfram)
wolframít *s.n.* minereu din care se extrage wolframul. (germ. Wolframit)

X

ant(o)- *elem.* "galben". (fr. xantho-, gr. xanthos)
xantocromie *s.f.* colorație în galben-verzui a pielii. (fr. xanthochromie)
xantodérm, -ă *adj.* cu pielea galbenă. (fr. xanthoderme)
xantofilă *s.f.* pigment galben din plante. (fr. xantophylle)
xantopsie *s.f.* tulburare a vederii care face ca totul să apară galben. (fr. xanthopsie)
xénie *s.f.* gen de epigramă satirică. (germ. Xenie)
xeno- *elem.* "străin" (fr. xéno-, gr. xenos)
xenofil, -ă *adj., s.m.f.* (cel) care iubește pe străini. (fr. xénophile)
xenofób, -ă *adj., s.m.f.* (cel) care urăște pe străini. (fr. xénophobe)
xenomórf, -ă *adj.* (despre minerale) care prezintă altă formă cristalografică decât cea obișnuită. (fr. xénomorphe)
xer(o)- *elem.* "uscat". (fr. xér/o/-, gr. xeros)
xerodermie *s.f.* boală caracterizată prin uscarea și descuamarea pielii. (fr. xérodermie)
xerofită *adj., s.f.* (plantă) care crește în medii uscate. (fr. xérophyte)

xerografie *s.f.* (tip.) impresionare a unor plăci acoperite cu un strat de material sensibil la lumină (germ. Xerographie)
xérox *s.n.* aparat de multiplicare uscată, folosit în xerografie. (engl. xerox/Rank/Aerox/Limited/, n.com.)
xifo- *elem.* "(vârf de) sabie". (fr. xipho-, gr. xiphos)
xifoid, -ă *adj.* în formă de sabie. apendice ~ (și s.n.) - cartilaj la partea inferioară a sternului. (fr. xiphoïde)
xil(o)- *elem.* "lemn". (fr. xyl/o/-, gr. xylon)
xilofág, -ă *adj.* (despre insecte) care se hrănește cu lemn. (fr. xylophage)
xilofón *s.n.* instrument muzical de percuție din lamele de lemn acordate, lovite cu două ciocănele. (fr. xylophone)
xilografie *s.f.* tipar înalt cu clișee gravate în lemn. (fr. xylographie)
xilogravură *s.f.* 1. arta de a grava în lemn. 2. clișeu gravat în lemn; reproducerea obținută. (fr. xylogravure)
xiloid, -ă *adj.* (despre cărbuni) cu structură lemnoasă. (fr. xyloïde)
xilologie *s.f.* studiul lemnului și al proprietăților lui. (fr. xylogologie)
xoanón *s.n.* statuie sculptată în trunchiul copacilor din epoca arhaică a Greciei. (fr., gr. xoanon)
xografie *s.f.* procedeu de imprimare fotografică în relief. (fr. xografie)

Y

yankéu *s. m.* poreclă dată locuitorilor din nord-estul S.U.A.: (p. ext.) orice cetățean al S.U.A. (engl. yankee)
yen *s.m.* unitatea monetară a Japoniei. (fr. yen)
yóga *s.n.* școală filozofică Indiană cu tradiții străvechi, care preconizează tehnica meditației și cunoașterii eului și exercițiul fizic, în vederea eliberării de viață materială, a perfecționării proceselor fiziologice și psihice ale organismului. (fr. yoga)

yoghín *s.m.* adept al filozofiei și practicilor yoga. (engl. yogin)
yuán *s.m.* unitatea monetară a Chinei. (fr. yuan)

Z

zahar(o)- *elem.* "zahăr". (fr. sacchar/ o/-, lat. sac-charum, gr. sakkharon)
zaharát *s.m.* combinație a zahărului cu un oxid metalic. (fr. saccharate)
zaharificá *vt.* a transforma în zahăr o substanță conținând amidon. (fr. saccharifier)
zaharimetrie *s.f.* determinare a concentrației soluțiilor de zahăr. (fr. saccharimétrie)
zaharínă *s.f.* compus organic solid, cristalizat, cu mare putere de îndulcire. (fr. saccharine)
zaharóză *s.f.* zahărul alimentară. (fr. saccharose)
zbir *s.m.* om sever, crud și brutal. (fr. sbire)
zébră *s.f.* 1. cal sălbatic african cu blana vârgată cu dungi negre sau brune. 2. marcaj de traversare a străzii pentru pietoni. (fr. zèbre)
zébu *s.m.* bou domestic din țările tropicale cu o cocoașă de grăsime pe greabăn. (fr. zébu)
zefír¹ *s.m.* vânt ușor, călduț, primăvara, dinspre apus. (fr. zéphyr)
zefír² *s.n.* țesătură ușoară de bumbac. (fr. zéphyre)
zeitáte *s.f.* divinitate păgână; zeu, zeiță. (zeu + -itate)
zel *s.n.* râvnă, sânguință. (fr. zèle)
zenít *s.n.* 1. punctul cel mai înalt de pe bolta cerească, deasupra locului de observație. 2. (fig.) culme, apogeu. (fr. zénith)
zéro *s.n.* 1. număr din sistemul numerației, înainte de unu; cifra respectivă. 2. valoare a unei mărimi de la care se începe măsurarea. 3. (fig.) om de nimic; nulitate. (fr. zéro, it. zero)
zerovalént, -ă *adj.* (chim.) cu valența zero (fr. zérovalent)